

Jó Pajtás

2015. X. 29. 69. évf., 32. szám

Ára 50 dinár

** Min változtatnának az újvidéki
Sonja Marinković iskola nyolcadikosai?*

* A diéta és a súlylökés

* Szeptembertől másképp írunk helyesen

* A testvérkapcsolat pszichológiája

Fotó: Dávid Csilla

Várjuk a jelentkezéseket!

Szavaljunk Udvarnokon...

Lapzártakor már érkezett egy sor bejelentkezés a jövő hétvégén, november 7-én megtartandó V. Szűcs Imre Gyermekversmondó Versenyünkre, de még fogadjuk a bejelentkezéseket, mint ahogyan meghirdettük korábbi számainkban. Elmondjuk ezúttal is: a vetélkedő versenyünk névadójának szülőfalujában, a Művelődési Házban, jövő szombaton 11 órakor kezdődik. Reméljük, az idén is családias lesz a hangulat, és a vajdasági magyar költészet egyfajta ünnepe lesz számunkra. Ezt a célt fogja szolgálni **Lazukics Annának**, a Magyar Szó nyugalmazott fotoripor-terének fényképiállítás, mely költőink portréját tartalmazza. A felvételekről Anna szól, a költők emberi alakját pedig **Bordás Győző** hozza a közelünkbe, aki a több évtizedes könyvkiadói és irodalomközeli tevékenységének köszönhetően szinte valamennyi írónkat, költőnket jó ismer.

A négy kategória (1-2., 3-4., 5-6., 7-8. osztály) teljesítményét zsűri (**Molnár Krekity Olga** – Kishegyes, **Kovács Jolánka** – Muzslya, **Barta Júlia** – Bácsfeketehegy) bírálja el, a győztesek pedig jutalomban részesülnek.

A versmondók adatait (név, kor, osztály, iskola, település, felkészítő pedagógus, kontakttelefon, valamint a kiválasztott mű szerzője és címe) **október 31-éig, azaz minél előbb** el kell juttatni szerkesztőségünkbe. Kérdésükkel hozzánk fordulhatnak a **021/475-4008-as telefonszámon**, vagy a jopajtás.szerk@magyarszo.com e-mail címen.

A korábbi évekhez hasonlóan autóbussz indul Bácska északi részéből, melyet a diákok-tanárok, szülei, érdeklődők ingyenesen igénybe vehetnek. Akik igénybe vennék az autóbusszt, kérjük, jelezzék telefonszámunkon. Akik nem a tömbből érkeznek, szintén számíthatnak útiköltség-térítésre méghozzá a Magyar Szó Kft.-nek köszönhetően, amit a helyszínen, Udvarnokon vehetnek át.

A verseny legjobbait könyvcsoaggal ajándékozzuk meg. Az ajándékköteteket az **újvidéki Atlantis Kiadó** és **Forum Könyvkiadó**, valamint a magyarországi **Kolibri** kiadó biztosította, támogatóink továbbá az udvarnoki helyi szervezők, a bégaszentgyörgyi és a kishegyesi önkormányzat.

Jövő heti számunk poszterét – melyet most még csak kicsiben láthattok – az V. Szűcs Imre Gyermekversmondó Versenyre való tekintettel az irodalomnak szenteljük. A poszteren vajdasági magyar írók portréi szerepelnek, melyet, reméljük, a magyarórán és azon túl is hasznosítani tudtok

G. Joó Katalin

Őszi ritmus

*Hervad a rózsza,
lehull a szirma,
ökörnyál úszik,
az ősz búcsúzik.*

*Az ősz búcsúzik,
levél lehullik,
cirógat szellő,
mosdat az eső.*

*Mosdat az eső,
sötét a felhő,
száraz a levél,
a hó pilinkél.*

*A hó pilinkél,
a táj hófehér,
lepihen minden,
a tél így üzen.*

Sándor Lara
4. osztály,
Emlékkiskola, Zenta

...sakkozzunk Csókán!

Jubiláló sakkversenyünkre is várjuk a jelentkezéseket! Akárcsak az első, a negyvenedik saktornánkat is Csókán rendezhetjük meg a helybeliek és a Jovan Popović Általános Iskola jóindulatának köszönhetően. A kis sakkózók az iskola (Branko Radičević utca 11.) tornatermében november 14-én, szombaton 9 órai kezdettel ülhetnek asztalhoz.

A versenyre vajdasági általános iskolák csapatai nevezhetnek be, a fiúcsapatok 1–5

tagúak, a lánycsapatok pedig 1–3 tagúak lehetnek. A verseny egyéni ugyan (svájci rendszer, 7 forduló, 15-15 perc gondolkodási idő), de az egy iskolából érkező csapattagok egyéni eredményeinek összeadásával születik meg a csapatverseny végeredménye. Az egyéni és csapatgyőztesek egyaránt serleget, érmelet, a díjazottak pedig különböző ajándéktárgyakat kapnak jutalmul. A szervezők reggelit biztosítanak a résztvevők számára, az utazási költség a benevező iskolákat

terheli. A résztvevőknek sakk-készleteket és sakkórákat is hozniuk kell magukkal.

A szervezők arra kérik a benevezni akaró iskolák csapatvezetőit, hogy a verseny gördülékenysége érdekében benevezéseiket a szükséges adatokkal (iskola, csapatok összetétele) küldjék el legkésőbb november 10-éig e-mailben (kokai@magyarszo.com), vagy pedig hagyományos postán (Jó Pajtás szerkesztősége, Vojvoda Mišić u. 1., 21000 Novi Sad).

Deák Előd sokat edz, hogy minél jobb eredményeket érjen el

Mi szükséges ahhoz, hogy valaki jó súlylökő legyen? Megfelelő kell, hogy legyen a testalkata, a hajlékonysága, a mozgékonyága, az izomzata, egészséges ízületei legyenek, kell még egy kis ügyesség, egyensúlyérzék, állóképesség... Nem kevés? Nem bizony!

A diéta és a súlylökés

Az óbecsei Petőfi Sándor iskola ötödike-se, **Deák Előd** tisztában van ezzel, és még többet is elárul, pl. hosszasan tud mesélni a súlylökés fajtáiról, van egykaros, vetés, két-karos, váll feletti lökés.

– Kell, hogy legyen egyensúlyérzékünk, mert különben a nagy súly dobása közben eleshetünk, s a betonon összeverhetjük magunkat. Még ennél is fontosabb az állóképesség. Megvan, hogyan kell beállni, ezt megmutatta az edzőm, **Petrényi László**, s a versenyen is így kell. Meg jó izomzatra is szükség van, ez nagyon is igaz, mert, ha nincs, nem tudjuk a nagy súlyt messzire dobni.

* Miért választottad ezt a sportot? Hogy kezdődött?

– Apukám barátja ajánlotta, hogy menjek atlétikára. Én pedig a súlylökést választottam. Megtetszett. Már egész jó kondícióm van, ugyanis az edzésen öt perc futással kezdünk, majd tornagyakorlatokkal, vállizom-erősítő gyakorlatokkal folytatjuk, utána pedig következik a súlylökés. No, nemcsak az edzővel gyakorolok, hanem otthon is, a mázsa háromkilós súlyával. Az udvarunk ugyanis kavicsal van feltöltve, ezért alkalmas a súlydobálásra.

* Milyen élményről mesélnél szívesen?

– Egy éve járok súlylökésre, sok barátot szereztem e sportág által. A legérdekesebb

élményem a cservenkai verseny. Először indultam versenyen, s máris harmadik lettem. Itt az éremem.

* Elég erősnek érzed magad?

– Igen, nagyon erős vagyok. Csak nem szabad meghíznom, ezért anyukám diétára fogott. Edzés után igen éhes szoktam lenni, de anyukám nem enged két szelet kenyérnél többet megennem. Mást ehetek, csak kenyérből keveset.

* Biztosan van neked is példaképed.

– Persze. Randy Barnes a példaképem, aki amerikai súlylökő, volt olimpiai bajnok. Szeretnék én is olyan súlylökő lenni, ezért sokat fogok ezután is gyakorolni, hogy minél jobb eredményt érjek el.

* Mit csinálsz, amikor nem edzel?

– Szeretek tévézni, számítógépezni, meg focizni a barátaimmal.

* Előd edzője is csak dicsérni tudja őt:

– Most jön a tél, az idén már nem megyünk versenyre, de készülünk a következő idényre. Előd nagyon szófogadó, mindent úgy tesz, ahogy én mondom neki. Jó vele foglalkozni. Igaz, hogy még csak ötödikes, és csupán egy éve jár a súlylökésre, de remélem, idővel egyre ügyesebb, erősebb lesz, és még sok érmet fog szerezni a versenyeken.

Koncz Erzsébet

Fotó: Kuszli Angéla magyartanár

Óbecsén olimpiai méretű medence van a sportközpontban, s nagyon sokan úsznak versenyszerűen. Jó kapcsolódás. Az orvosok is ajánlják, mert egészséges sport. Egészséges, mert minden izmot megmozgat. De az sem elhanyagolható, hogy jó érzés a versenyeken a dobogó legfelsőbb fokán állni. Emellett gyerekkorban a versenytársakban új barátokra is lelhetünk.

Pintér Krisztián a Petőfi Sándor iskola ötödike is versenyszerűen úszik. Elmeséli, hogy miért választotta ezt a sportot.

– Öt évvel ezelőtt meg akartam tanulni úszni, ezért mentem el a sportközpontba. Megtetszett. Amikor már jól úsztam, versenyre is mentem. Akkor **Bali Anikó** tornatanárnő volt az edzőm. Azt hiszem, ő szeretette meg velem az úszást. Sokfelé voltunk versenyen: Törökbecsén, Újvidéken, Magyarországon, Szarvason, a nyári tiszai úszó maratonon is ott voltam, még díjat is kaptam, harmadik lettem.

* Hány érmed van?

– Nyolc érem, meg egy serleg. A serleget Bezdánban kaptam.

* Mire emlékszel szívesen vissza?

– Sok szép élményem van, de talán az egyik legkedvesebb emlékem, amikor a tévé is közvetítette az úszóversenyt.

Az úszás a hobbim

Pintér Krisztián nyolc érem és egy serleg tulajdonosa

* Nekem volt egy diákom, tanítottam magyarul, mert a medencén mind magyar úszók voltak, s magyarul akart velük beszélni. Most milyen nemzetiségűek a versenytársak? Vannak magyarok közöttük?

– Nem, most inkább mind szerbek. Én tanítom őket magyarul. Sok barátom van.

* Azt mondják, az úszás alakformáló.

A lányoknak jó alakjuk van?

– Lányok? Szimpátia? Majd lesz.

* Van példaképed?

– Igen, Farkas Tamás a példaképem, aki szintén óbecsei, és sok sikert elért az évek során. Többször volt országos bajnok, meg a nyáron ott volt Kazanyban, a vizes világ-bajnokságon.

* Mik a terveid?

– Szeretnék Hódmezővásárhelyen beiratkozni a sportgimnáziumba.

* Ezek szerint hivatásul is az úszást választod.

– Igen. Edzőként, meg tornatanárként is szeretnék dolgozni. Persze, addig is rendszeresen úszom, és részt veszek a versenyeken, hogy minél jobb eredményt érjek el.

Koncz Erzsébet

Fotó: Kuszli Angéla magyartanár

Bátran fordulj a pszichológushoz vagy tanárhoz!

Az újvidéki Sonja Marinković Általános Iskolába látogattunk, ahol kikértük a nyolcadikosok véleményét az iskoláról és a tanítási módszerekről. A fiatalok elmondták, hogy szerintük mit kellene változtatni a tanterven, és mire van szükségük a diákoknak.

Muhi Gabriella magyartanár nő fogadott bennünket, és bemutatta a 8/6 osztályt: **Bagi Lea, Erdész Szabolcs, Čurčić Zsófia, Ördög Dániel, Szapozniczenko Mihajlo, Habram Hunor, Frank Gabriella, Berta Áron László és Ábel Valentina.**

Megkérdeztük a tanulókat, miért szeretnek iskolába járni, és melyik a kedvenc tantárgyuk.

Bagi Lea elmondta, hogy a szeret ebbe az iskolába járni, mert jó a társaság és a tanítás is megfelelő.

– A művészetekkel és az írással szeretek foglalkozni. Az iskola lehetőséget ad a diákoknak a kibontakozásra, és segít megtalálni a tehetségüket. A kedvenc tantárgyam a képzőművészet és a biológia – mondta Lea.

– A matematikára, kémiára és fizikára szükség van, de nem kellene olyan dolgokat tanítani, amelyeknek az életben soha nem leszük semmi hasznát. Ezekből a tantárgyakból sok bonyolult dolgot kell megtanulni – szövegezte Ördög Dániel.

Ekkor a többiek is bekapcsolódtak a beszélgetésbe. Erdész Szabolcs úgy gondolja, a logikus gondolkodást kellene tanítani, hogy a diákok tudjanak következtetni.

Habram Hunor szerint több tornaóra lenne szükség, de nem bakugrásra és rúdra mászásra, hanem valamilyen labdajátékra.

– Amikor bakot ugrunk vagy rúdra mászunk, akkor mindenki 15 percet vár, de ha például kosárlabdázunk, akkor mindenki tud játszani. Nagyon nem jó, hogy hetente csak két tornaóra van, és azokat is az utolsó órára teszik be, amikor már fáradtak vagyunk – tette hozzá Dániel.

Akinek van valami gondja, az nem megy el az iskolapszichológushoz, mert szégyelli – vélik az újvidéki Sonja Marinković iskola nyolcadikosai

Megvan a véleményük, kérdés, kimondják-e

A témához Berta Áron László is hozzászólt, aki nagyon találóan és röviden annyit mondott, hogy a mai modern világban a heti 45 perc informatika nem elég.

– Szeretném, ha az iskolában a diákokat a másik elfogadására tanítanák, megmagyaráznák nekik az emberi jogokat és a különbözőséget. Ezekről a dolgokról osztályfőnöki órán és polgári nevelés órán beszélgettünk már, de mindenki számára kötelezővé kellene tenni, mert a szerbek nem mindig tolerálnak minket – vette át a beszélgetés fonalát Lea.

Szabolcs véleménye szerint a szerbeket irritálja, hogy nem értik, miről beszélgetnek a magyarok. Azt hiszik, hogy kibeszéljük őket, mondta.

Hogy mit kellene változtatni még a tanterven, arra Hunor adta meg a választ:

– A szexuális oktatást nem külön tantárgyként kellene tanítani, hanem időnként foglalkozhatnánk vele.

Biológiaórán foglalkoztunk a témával, de szerintem az nem elég, tette hozzá Zsófia.

Dániel elmondta, hogy az előző iskolájában az egyik 13 éves lány teherbe esett, ezért nagyon fontos a szexuális oktatás, hogy ilyesmi ne forduljon elő. Sokan úgy fogják fel, ha pszichológushoz mennek, akkor a többiek biztos dilisnek nézik, szövegezte le Hunor.

– Félnék, hogy az osztálytársaik csúfolni fogják és kiközösítik őket. Akinek van valami gondja, az nem megy el az iskolapszichológushoz, mert szégyelli. A diákokat biztatni kell arra, hogy ha valami problémájuk van, akkor bátran forduljanak pszichológushoz vagy tanárhoz – mondta ki a zárószót Lea.

**Vadócz Márk
Fotó: Dávid Csilla**

A fiúk szerint informatikából is lehetne több

Akármiképp csűrjük, csavarjuk,
Szép, aki gazdálkodni tud;
Ilyennek aztán az adósság
Nem köt nyakába háborút;

...
...szóval, mátul fogva
Takarékos fiú leszek,
Minden garast úgy megbecsülök,
Miként apám, a jó öreg.

(Petőfi Sándor: Takarékoság, részlet)

Biztos, hallottatok a tévében, meg az újságok is cikkeztek arról, hogy október utolsó napja a takarékoság világnapja. Olvastam, hogy nagyon hasznos lenne, ha az iskolában titeket is megtanítanának a tudatos takarékosagra. Beiktathatnának egy tantárgyat is, melynek keretében arról tanulhatnátok, hogyan kell a pénzt jól beosztani, például esetetekben a zsebpénz egy részét. Ugyanis egyesek rögtön elköltik, amint megkapják, mások hónapokig spórolgatnak. Van, aki mindig pénzhiányban szenved, más meg ügyesen beosztja, okosan gazdálkodik. Aki félreteszi a zsebpénzt, vagy a születésnapra kapott összeg egy részét, vásárolhat magának egy különlegesebb dolgot.

Az óbcesei Zravko Gložanski iskolában **Horvát Regina** magyartanár nő és diákjai várnak rá: az ötödikes **Tölgyesi Szintia**, **Béda Balázs**, **Balog Teodóra**, **Palotás Márton**, a hatodikos **Varró Olivér**, **Nagy Márk**, **Frank Bence**, a hetedikos **Bukovics Antal**, **Horváth Leon** és **Talló Viktor**.

Őket nem kellene az iskolában takarékoságra nevelni, mert mindannyian takarékoskodnak, s nemcsak a pénzüket osztják be:

– Apukámtól szoktam kapni pénzt – mondja elsőként Szintia –, összegyűjtöm, s ha valamire kell az iskolában, megveszem a pénzből. Néha kölcsön is szoktam adni a szüleimnek. Meg a villanynal is szoktam takarékoskodni: csak ott ég, ahol éppen vagyok.

Bence és Márk megdolgoznak a pénzükéért.

Gazdálkodj okosan!

– A tatámhoz el szoktam menni körtét, almát szedni – meséli Bence –, s mindig ad kétszáz dinárt. Bizonyítványosztáskor, locsolkodáskor is összejött sok pénz, vagy ötezer dinár. Az idén például abból a pénzből vettem meg a tornacipőt, a labdát meg a kesztyűt. Ugyanis szeretek focizni. Most, a tanévkezdéskor meg kétezer dinárt kaptam. A bankba tettem, gyűjtöm.

– A tatámnak csirkefarmja van – mondja Márk –, s neki szoktam segíteni. Én is száz dináros órabért kapok, mint a munkások. Rakodáskor meg ötszázat! Bizonyítványosztáskor, a kitűnő bizonyítványomért kétezer dinárt kaptam. Mikor meg mentünk nyaralni, 50 eurót. Mivel szeretek úszni, kacsatalpat vettem rajta. A nagyszüleimtől, a keresztanyáméktól telelésre, elsőáldozásra is pénz szoktam kapni. Sok pénzem összegyűlt, drónt, a maradék pénzen meg eurót vettem.

Olivér nagy Rubik-kocka-rajongó, s nem akárhonnan rendelte meg a kockát.

– Leginkább szülinapra, meg locsolkodáskor szoktam több pénzt kapni – jelenti ki Olivér –, s nem költöm el akármire. Összegyűjtöm, és mindig valami értékes dolgot szoktam venni rajta. Mivel imádom Rubik-kockázni, apukám Amerikából rendelte meg a Rubik-kockát, ugyanis ezzel versenyszerűen lehet játszani. Nemcsak a pénzzel lehet takarékoskodni, hanem otthon a villanyárammal is. Ha nem vagyok a szobámban, nálam nem ég a villany.

Márton is szeret focizni, s ha összejön a pénz, biztos a focival kapcsolatos dolgot veszi meg.

– Néha sok pénz összejön – mondja –, a tatámtól, szüleimtől is szoktam kapni: ötven, száz dinárt. A kitűnő bizonyítványért meg a legutóbb kétezret. A tanévkezdéskor is kaptam ötszázat. Gyűjtöm. Én sem költöm el akármire. Mivel szeretek focizni, ha meglátok egy szép labdát, biztosan megveszem. De lehet, hogy könyvet vásárolok rajta.

Teodóra röplabdázik. Hogy miért kell ahhoz pénz, elmeséli.

– Ha megyünk versenyre – emlékezik vissza Dóri –, mindig kapok 200 dinár zsebpénzt. De én nemigen költöm el, inkább összegyűjtöm a pénzt. A nagyszüleimtől is szoktam kapni, a főleg bizonyítványosztáskor. Legutóbb meg a mesemondó versenyen elért szép eredményemért kaptam. Mind elköltöttem. Vettem tornacipőt, tanszereket.

Balázs is szokott otthon segíteni, meg akkor is, ha meglátogatja a tatáját.

– Ha átmegyek a tatámhoz – mondja Balázs –, mindig ad nekem valamennyi pénzt. Kaptam a negyedikes, szép bizonyítványomért, és most a tanévkezdéskor 500-500 dinárt. Gyűjtöm, s majd ami megtetszik, megveszem rajta.

Viktor négy évig takarékoskodott, gyűjtötte a pénzt.

– Sok pénz jött össze a locsolkodáskor, a mamáméktól, szüleimtől is kaptam születésnapra – mondja Viktor. – Vettem a számítógéphez játékot, XBOX360-at, amely nagyon sokba került. Minden pénzem elköltöttem, így most újra gyűjthetem.

Antal is szokott zsebpénzt kapni, kickboks edzésekre jár, tehát neki is van mire költenie a pénzét.

– Az idén kezdtem járni kick-boxra – halljuk Antitól –, s máris a megtakarított pénzből bandázst, vagyis csuklólvédőt vettem.

Leon is spórol, az uszonnára kapott pénzből mindig tesz félre.

– Hetente szoktam kapni zsebpénzt – jelenti ki Leon –, de sosem költöm el az összeset, egyelőre gyűjtöm, s ha sok összejön, valami értékes dolgot veszek rajta. Mivel szeretem a videojátékokat, a legutóbb a Star Wars Battlefrontot vettem meg.

Koncz Erzsébet

Őkztán
takarékoskodnak!

Szeptembertől másképp írunk helyesen

Milyen változások álltak be az új helyesírási szabályzatban?

A 612 oldalas új helyesírási szabályzatot szeptember elején mutatták be a budapesti székhelyű Magyar Tudományos Akadémián. Az új, 12. szabályzatot 12 éven át írták, és bizony, sok a változás. Ami az alkalmazását illeti, megtudtuk, hogy máris az új szabályzat szerint kellene helyesen írunk, ám egyéves türelmi időszakot kaptunk, amíg felkészülhetünk az újdonságokra. Vagyis teljes mértékben 2016 szeptemberében váltunk az új szabályzatra – tudtuk meg az anyaországi sajtóból.

Ha eddig igyekeztetek is megtanulni, hogyan kell helyesen írni, akkor most tanulhatjátok újra. Az ígéretek szerint könnyebben használható, rugalmasabb, sőt, megengedő szabályokat hoztak létre a helyesírás szabályai 12. kiadásában. A cél az volt, hogy a szabályok jobban alkalmazkodjanak a köznyelvi beszédhez és íráshoz.

A főbb változások a tulajdonnevek toldalékolásában lesznek, ugyanis már nem érvényesül az egyszerűsítés, így a Mariannal zentül Mariann-nal lesz. Nem tulajdonneveknél azért még megmarad az egyszerűsítés, tehát nem kell azt írni, hogy többbe (több+be) vagy orra bukott. De ez sem mindenhol, merthogy a szabályzat már észszerű (így helyes most már!) változtatásokról beszél, nem ésszerűekről. Ezentúl nem kötik szigorú szabályhoz a h végű szavak -val, -vel, -vá, -vé ragos alakjainak írását sem – helyes a dühvel és a dühhel is. Bár az előzetes hírekben az volt, hogy már nem kell többé azon töprengeni, hogy a három szótagból álló, 6 szótagnál hosszabb szavakba hova kell tenni a kötőjelet, de sajnos ezen még mindig kell gondolkodni, sőt, sokkal bonyolultabb lett. Mert azt egybeírjuk, hogy befogadóképesség, de az előadó-művészetet már nem. A mozgószabály is megmarad, hiába csak kevesen tudnak egyáltalán a létezéséről.

Az általános iskolások sorsát is nehezíti a szabályzat, a betűrendbe sorolásnál ugyanis bár elvileg nem teszünk különbséget a kis- és nagybetűk között, ha csak ez a különbség két szó között, akkor a kisbetű mindig megelőzi a nagyot. Tehát a jácint a Jácintot, az opera az Operát.

Egy tollvonással megsemmisítették a szabályokat, a kiejtéshez igazodnak, így a burából búra lett, az árbocból meg árbóc, de szerencsére az immunist nem kell immúnisnak írni, vagy a sámánizmust samánizmusnak, és a vagyok szóalak sem lett vok (ilyenekkel pedig szép számban lehet találkozni a Facebookon). Ezentúl a nagyratörőt egybe írjuk, ahogy a tenyérbemászót is. Az élethalálharc élet-halál harc, a napéjegylenlőség nap-éj egyenlőség lett, az örökkön-örökké kötőjel nélkül lesz helyes, tehát örökkön örökké, de a setesuta is setesuta, a szaltó mortále pedig salto mortale.

Megengedőbb lett a szabályzat abban is, hogy ha nem írjátok ki a teljes intézménynevet, akkor is írhatjátok nagybetűvel, mint például az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság esetében lehet úgy írni, hogy a bizottság véleménye szerint vagy úgy, hogy a Bizottság véleménye szerint. És ezentúl írhattok mindent nagybetűvel, ha intézményekről, bizottságokról vagy rendezvényekről van szó.

Az Akadémia Kiadó honlapján már szerepel a kiadvány, magyarországi boltokban 2890, akciósan 2457 forintért lehet hozzájutni. A könyvben felsorolják az előző és a legfrissebb kiadás közötti különbségeket, és aki megveszi, két évre hozzáférést kap a szabályzat digitális verziójához.

Ha nem tudtok eligazodni ebben a kissé kaotikus helyzetben, akkor javasoljuk a következő link használatát: <http://helyesiras.mta.hu/>, mivel itt ellenőrizhető a szavak helyes írásmódja.

LELKIZZÜNK!

A testvérkapcsolat pszichológiája

A testvérek kétségtelenül jelentős szerepet töltenek be a személyiség kialakulásában. Az emberek ugyanis gyakran testvérükhöz hasonlítják önmagukat. Senki se ijedjen meg, amikor tudatosul benne, hogy a testvérek nem automatikusan szeretik egymást, sőt a testvérségből olykor következnek bizonyos feszültségek.

Felnőttként sem örülünk, ha valamiből, ami addig járt, egyszer csak kevesebbet kapunk. Gyermekként az ember még nehezebben tudja elfogadni az ilyen helyzeteket, ezért nem csoda, hogy kellemetlenül érinti, ha a szülői figyelmen osztoznia kell, ráadásul a kisebb testvér többet is kap belőle. A nagyobb gyereknek persze mindig nehezebb dolga van, de vannak olyan problémaforrások, amelyek függetlenek a sorrendiségtől. Mindenképp betolakodik a testvér az ember terébe, a másik foglalja le a számítógépet, őt dicsérik meg, amikor épp a másik is vágyra rá. Egyszerűen elkerülhetetlen, hogy ne zavarják egymást. Nagyon furcsa lenne, ha ilyen körülmények között csak pozitív érzelmeket élne át valaki a testvérével kapcsolatban. Mégis van egy másik oldala a testvérségnek. Jellemző, hogy amikor nem egymást marja a két gyerek, akkor egy közös cél érdekében készek összefogni, és ilyenkor örök cinkostársra találunk a testvérek. A fent említett példák alapján felmerül a kérdés, miért is olyan különleges a testvérek viszonya.

A testvérek szerepét a személyiség alakulásában a pszichológia sokáig hanyagolta. Ebben a témában az áttörést az először 1982-ben megjelent Testvéri kötelék című könyv hozta. A két szerző Stephen Bank és Michael Kahn beszéltek közeli típusú testvéri kapcsolatokról, amelyekben az egyik gyerek nagy hasonlóságot és kevés különbséget érez a testvéretől. Ezeknek pont az ellentétei a távoli típusú kapcsolatok, amelyekben a testvérek nagyon különbözőnek érzik magukat a másiktól. Ezek között helyezkednek el a részleges azonosulással járó testvérkapcsolatok, amelyek a hasonlóságokat és különbségeket is megengedik.

A pszichológusok szerint azonban nem szabad megfeledkezni arról, hogy minden gyerek más személyiséggé fejlődik, ezért kerülni kell a testvérek közötti rendszeres összehasonlítást. Annak érdekében, hogy a testvérek barátaik, támaszaik legyenek egymásnak, el kell fogadni azt, hogy testvéreként nem egyformák, sőt különböznek egymástól, másnak örülnek és más bosszantja őket. A különbségek és hasonlóságok okozta testvérvesztekedések alkalmazásával nem feltétlenül kell igazságot tenni, azaz nem kell minden helyzetet szülői felsőbbíróság elé vinni. Érdemes elfogadni, hogy veszekedések vannak és lesznek is a testvérek között, nem örülnek mindig egymásnak, de ez nem jelenti azt, hogy a felszíni marakodás alatt ne szeretnék egymást.

Kis Laura

Ember a Holdon

Az amerikai lobogó a Holdon

„Micsoda fenséges pusztaság!” – mondta Edwin Aldrin, miután először szilárd talajt érzett a lábai alatt, és körülnézett a messzeségbe.

A második világháború utáni évtizedek a két szuperhatalom, az Amerikai Egyesült Államok és a Szovjetunió közötti feszültség jegyében teltek. A fegyverkezési versengéssel párhuzamosan a technikai fejlődésben is igyekeztek egymást felülmúlni a szembenálló felek. Mindkét fél a világűr meghódítását tűzte ki fő céljának. Amikor Jurij Gagarin 1961 áprilisában Vosztok-1 nevű űrhajóján kijutott a világűrbe, az amerikaiak, első pánikhullámuk után úgy döntöttek, túlesznek a szovjeteken. John Kennedy elnök fontos feladat elé állította az amerikai űrkereskedelmi intézetet, a NASA-t és szakértőit: még az évtized végéig embert kell küldeniük a Holdra.

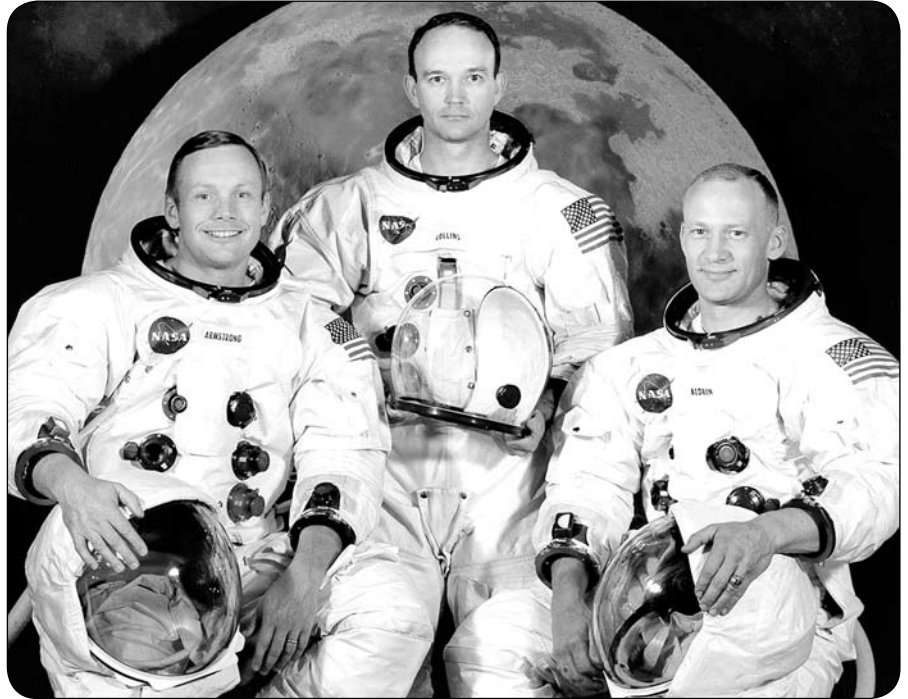

Emberi lábnyom a Holdon

Óriási munka, hihetetlen pénzüsszegek befektetése és többéves felkészülés előzte meg azt a programot, amely az elnök utasítása szerint az 1960-as évek végére hozta meg eredményét. Az Apollo-11 programja három űrhajóssal a fedélzetén, 1969. július 20-án került megvalósításra. A legénységet Neil Armstrong, Edwin Aldrin és Michael Collins képezték. Mindhárman előtte részletes pszicho-fizikai teszteleseken és kiképzéseken mentek át.

Az űrhajójuk sikeresen leszállt a Holdra, 1969. július 21-én este. Miután Armstrong és Aldrin kijöttek a komphajóból, megtették az első emberi lépéseket egy idegen égitesten. „Kis lépés egy embernek, de hatalmas ugrás az emberiségnek.” Ezek voltak Armstrong első szavai, majd miután Aldrin is kilépett, arról beszéltek, milyen puha a Hold felszíne, és mindenütt egyforma anyagból van. „A Hold csodálatosan szép”, jegyezte meg a második űrhajós.

A kb. két és fél óras sétájuk alatt legelőször is kitétték az amerikai zászlót, majd mintákat

Az Apollo-11 személyzete

gyűjtöttek a Hold felszínén. Feladatuk elvégzése után visszatértek a holdkompra és elhagyták a Holdot.

A nagy eseményt élő adásban közvetítette a televízió, becslések szerint hatszázmillióan élőben nézték. Később az amerikaiak még néhány űrutazást tettek a Holdra, de azóta több ilyen kísérletet nem végeztek.

A nagy sikert a nyugati közvélemény Amerika győzelmének tekintette, és úgy mutatta be, mint valamiféle döntő csapást a Szovjetunióra. Mint egykor a római császárokat győztes hadjáratukból visszatérve, úgy fogadták diadalmenetben az űrutasokat minden városban, ahol megjelentek. A hősök a hihetetlen utazás és élmény mellett gazdag jutalmat is kaptak, egymillió dollár értékben, amelyből részesült minden munkatársuk is. Az amerikai siker után a szovjetek elálltak egy hasonló próbatételről, számukra is világossá vált, hogy a vetélytársaik átvették a vezetést az űrkereskedésben.

Persze, szinte nem volt példa egy nagy történelmi eseményre sem, amelyet ne fedne valamilyen homály, illetve amelyet ne lenne valamilyen összeesküvés-elmélet célpontja.

Óriási szenzációként számoltak be az újságok az eseményről. Nálunk a Magyar Szó napilap rendkívüli kiadásában jelentette meg a Hold meghódítását, amely közölte Armstrong és Aldrin Hold felszínéről küldött üzenetét az emberiségnek, melyben egyebek között ez állt: „A holdkomp pilótája beszél. Szeretném megragadni az alkalmat, és megkérni mindazokat, akik bárhol a Földön hallják a szavaimat, hogy egy pillanatra álljanak meg, és a maguk módján gondolkozzanak el az utóbbi néhány óra eseményeiről.”

A The New York Times címlapja

Ebben nem jelentett kivételt az amerikai Holdra-szállás sem. Már akkor megjelentek és a mai napig léteznek különféle spekulációk, melyek szerint a Holdra-szállást meghamisították és az egész eseményt hollywoodi módra a nevadai sivatagban filmették le. Hogy mi az igaz, száz százalékosan nem állíthatjuk, nagyobb azonban a valószínűsége annak, hogy ezeknek az elméleteknek a terjesztői különböző okok miatt igyekeztek és igyekeznek megkérdőjelezni az amerikai technológia vezető szerepét.

Ha a Holdra egyelőre az emberiség nem is tervez újabb látogatást tenni, másik égitestre igen. A következő célpontunk a Mars, ahová már el is küldtünk néhány pilóta nélküli gépet.

Gyarmati Balázs történész

Évfordulók nyomán

1960. október 30. – Megszületett **Diego Armando Maradona** argentin focista, edző. A Buenos Aires melletti Lanús városában született, egy szegénynegyedben nőtt fel. Családjában három nővére után ő volt az első fiúgyermek, később két öccse született. Már 10 éves korában megmutatkozott rendkívüli tehetsége, 1976-ban, tíz nappal a 16. születésnapja előtt mutatkozott be első felnőtt klubjában, az Argentinos Juniorsban, utolsó két évében gólkirály lett, így nem okozott meglepetést, hogy a kontinens egyik legnagyobb csapata, a Boca Juniors leigazolta. Maradonára ekkor már Európában is felfigyeltek, világrekordot jelentő 5 millió fontos összegért igazolt az FC Barcelona együtteséhez, melyet két idényen át erősített, begyűjtve egy Spanyol kupát, a Ligakupát és a Spanyol szuperkupát is. A korábbi rekordját megdöntve 1984 nyarán 6,9 millió fontért vásárolta meg az SSC Napoli. Utolsó mérkőzésére 1997. október 25-én került sor. Öt nappal később bejelentette visszavonulását. A világ egyik legjobb labdarúgója volt az 1980-as évek végén és az 1990-es évek elején – ugyanakkor a sportág egyik legellentmondásosabb egyénisége a mai napig. Többször fajult tettelegességig a vitája az újságírókkal, Barcelonában kokainfüggő lett, ez később az 1991-es eltiltáshoz is vezetett. A droghasználat egyre jobban elhatalmasodott rajta, de saját bevallása szerint 2005 óta nem élt kábítószerrel.

1517. október 31. – **Luther Márton** wittenbergi teológiai professzor közzétette 95 tézisét, amellyel kezdetét vette a katolikus

egyházból való kiválása, a reformáció. Tézisei főleg a katolikus egyház elvilágiasodása ellen szóltak. Luther (született: 1483.11.10.) Ágoston-rendi szerzetes, a szász választófejedelemség bibliamagyarázó professzora Wittenbergben közzétett 95 tézisével indította el a reformációt, amely súlyos tudati válságot okozott a nyugati kereszténységben, és az egységes egyház evangélikus és katolikus egyházra szakadt. Luther téziseiben elutasította a bűcsúcédulák árusítását, elítélte a bűcsú gyakorlatát, illetve a bűcsúval történő visszaéléseket, bírálta a bűnök megváltását pénzzel. Luthert a pápa kiátkozta és kiközösítette, III. (Bölcs) Frigyes szász választófejedelem védelme alatt élt Wartburgban, ahol 1522-ben lefordította németre az Újszövetséget.

844. november 1. – A keresztény országokban **mindenszentek napja**: azon üdvözültek ünnepe, akiknek nincs külön emléknapjuk. Az ünnep 741-ben, III. Gergely pápa idején jelent meg először a megemlékezés napjaként, egyetemes ünnepé IV. Gergely pápa tette 844-ben.

1993. november 1. – Életbe lépett a **maastrichti szerződés** (hivatalosan Szerződés az Európai Unióról) 1992. február 7-én írták alá Maastrichtban az Európai Közösség (EK) tagjai és 1993. november 1-jén lépett hatályba, a Delors Bizottság idején. Az Európai Unió megalakulásához vezetett, a pénzügyi és politikai unióról szóló különböző tárgyalások eredménye volt. A szerződés tartalmazta az euró bevezetésének körülményeit, és itt jelenik meg az unió három pilléres szerkezete. Az Európai Unió három tartópillére az Európai Közösségek (European Communities), a közös kül- és biztonságpolitika (Common Foreign and Security Policy, CFSP) és a bel- és igazság-

ügyi együttműködés (Justice and Home Affairs, JHA). Az első pillért az Európai Gazdasági Közösség, az Európai Szén- és Acélközösség és az Euratom alkotja. A második pillér alapja az Európai Politikai Együttműködés (European Political Cooperation, EPC), amelyet jelentősen kibővített a szerződés. A harmadik pillér elhozta a jogszabályok, az igazságszolgáltatás, a menedékjog, a bevándorlás összehangolását.

998. november 2. – 1016 éve a **halottak napja**. Keresztény ünnep. A katolikusok november 2-án tartják, mindenszentek napját követően, a bizánci szertartásban a pünkösdi előtti szombaton.

1906. november 3. – Megszületett a segélykérő Morse-kód, a ti-ti-tá-tá-tá-ti-ti-ti, vagyis az **S.O.S.** A segélykérés általános Morse-kódját (....., azaz ti-ti-ti-tá-tá-tá-ti-ti-ti) az 1906. november 3-án született berlini Nemetközi Rádiótávírási Egyezményben fektették le. Azért ezt a jelet találták megfelelőnek, mert ezt nagyon könnyű Morse-távíróval leadni. Csupán a véletlen műve, hogy S.O.S.-ként fordítható le. Számos magyarázat született később az S.O.S. értelmezésére: Save Our Souls – Mentsétek meg lelkeinket, Save Our Ship – Mentsétek meg a hajónkat, Stop Other Signals – Szüntessetek be minden más jelzést, Send Our Savior – Küldjétek a megmentőnket. A vészjelet először 1909-ben, az Azori-szigeteknél bajba jutott Slavonia hajó használta, és ennek köszönhetően a fedélzeten lévő összes utast kimenekítette a közelben elhaladó két utasszállító, a Prinzess Irene és a Batavia. Az S.O.S. segélyhívás azonban csak a Titanic 1912-es katasztrófája után vált általánosan használttá. Az első segélykérő jel valójában nem is az S.O.S. volt, hanem a Marconi Társaság által használt C.Q.D. A. C.Q. a hajók általános riasztási jele, a D. pedig a danger vagy distress (veszély, baj) szót rövidítette. Ezt változtatták meg 1906-ban az S.O.S.-re.

Ősereg tölgyek, bükkök, hársak és juharok egy helyen

A WWF Magyarország (World Wide Fund for Nature, magyarul Természetvédelmi Világalap) két éve kezdte el felmérni a Budapesthez közeli Normafa környéki erdők legidősebb, legnagyobb méretű fáit – hogy bemutassa, valódi értékeket őriznek a hegyoldalak, dombtetők. Ennyi nagyméretű fa egy helyen messze földön nem látható. Nélkülük a Normafa alig lenne több egy panorámás, városzéli piknikező helynél. Az ősereg tölgyek, bükkök, hársak és juharok, valamint a közöttük előforduló néhány vadcsereznye, sőt szelídgesztenye azonban ritka látványt nyújt. És nemcsak ezek a fák jelentősek, hanem fontos, hogy otthont adnak sok madárnak, amelyek között igazán ritka fajok is megtalálhatók: kék galamb, darázsölyv, fekete harkály. Az idős, akár kétszáz éves fák különös formái és méretei talán fel sem tűnnek, pedig épp ezek azok, amelyek festői, vadregényes hangulatot adnak a tájnak, és igazi értéket képviselnek. Mit tudsz ezekről a fafajtákról? Íme, néhányat bemutatunk! Előtte még csak annyit, hogy megkezdődött az Év fája 2016 online szavazás, a http://www.azevfaja.hu/hirek/ev_faja_online_szavazas_2016 címen ti is leadhatjátok a voksaitokat. A tájaink fafajta népszerűsítő akció során **2015. október 31-éig** a következő fafajokból lehet választani: **virágos kőris** (*Fraxinus ornus*), **fehér nyár** (*Populus alba*) és **mezei szil** (*Ulmus minor*).

Vadcsereznye (*Prunus avium*)

Magasba törő, karcsú, 20 méteresre is megnövő fa. Koronája laza, gyorsan növekvő faj. **Kérgé** fényes, vörösbarna, vagy szürke, vízszintes papírszerű szalagokban, sávokban felgöngyölődő. **Levelei** nagyok, fakó zöldek, 2–4 milliméter mélyen szabálytalanul fogazottak, hegyes csúcsúak, a levél vállánál 2 karmazsinpiros mirigyszemölcsessel. **Rügyei** nagyok és hosszúak, fénylők, pirosilók, vörösbarnák, a tölgyekhez hasonlóan csoportosan állnak. A **virágok** csontszínűek, ernyőszerű 2–5 tagú csomókban borítják el a fát a tavasz közepén.

Csonthéjas **termései** kicsik, gömbösek, kissé kesernyések vagy édesek, élénk, sötétpirosak.

Vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*)

Gyakran karcsú, 20–25 méter magasra is megnőhet. Boltozatos, tompa kúp alakú koronája görbe ágakból áll, amelyek csillárszerűen meredeken feltörők, majd visszahajlók, és ismét felívelők. Idős **kérgé** sötétbarna, sűrű vastag, durva pikkelyekbe válik le. **Levelei** nagyok, 25 centiméteresek, tenyeresen összetettek: 5–7 kétszeresen fűrészszélű nyeletlen levélkéből állnak. Áprilisban pattannak ki pár nap alatt. Keresztben átellenesen álló **rügyei** sötét vörösbarnák, nagyok, 3–5 centiméteresek, enyvesek, ragadósak. **Virágai** hirtelen megnyílnak, 15–30 centiméter hosszú gyertyaszerűen felálló kúp alakú bugák. Virágszirmai kissé hullámos rongyos szélűek, kicsipett csúcsúak, krémfehérek, tövükön piros foltosak. **Termései** a nagy köldökű, fényesbarna gesztenyék szúrós zöld burokban (tokban) fejlődnek egyesével-hármasával.

Kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*)

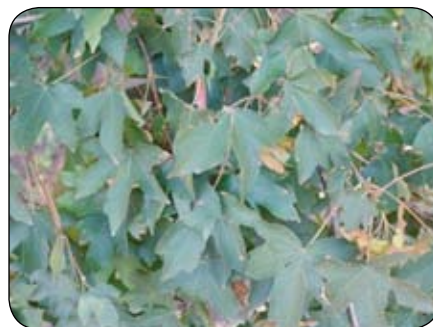
Nagytermetű, 35 méterre megnövő, kevésbé sűrű állású, laza, szabályos, széles koronájú fa. Fényes levelei egyenletes eloszlásúak. **Kérgé** szürkésbarna, rövid, mély, érdes bordákra tagolódik, ezek folyamatos lefutásúak. **Levelei** laposak, bőrszerűek, a levélváll nyél-

Famérés

be keskenyedő (ékvállú), szabályos karéjai meglehetősen kicsik, és jellemző a 1,5–2,5 centiméter hosszú levélnyél, valamint a fonák érszögeiben lévő barnás szőröcsomók. A tölgyek vesszővégein **rügycsoportok** találhatóak, több rügypikkely is fedheti őket. Hegyesek, világosbarnák, pillásak. Porzós **barkái** hosszúak, csüngők, sárgászöldek, a termések kisebb-nagyobb csomókban az új hajtások levélhónaljában rejtetten nyílnak, nincs kocsányuk. **Makkjai** nyél nélküliek, ágakon ülők (innen kapta nevét is), 2–6-os csomókban állnak, okkersárgák. A kupacs szabályos kehely alakú, a makk 1/3-át borítja.

Mezei juhar (*Acer campestre*)

Sűrűn ágas-bogas, telt, gömbös, boltozatos koronájú kisméretű fa, akár 25 méteresre is megnőhet. **Kérgé** világos, élénkarna, finoman, sűrűn, kis szögletes darabokra repedezett, keskenyen bordás, az új levélások helyén narancsbarna. A **levelek** 10 centiméternél kisebbek, bőrszerűek, sötétzöldek, 3–5 karéjúak, a hasábok vagy karéjak újból 2-3 karéjúak, tompán kevés fogúak, néha ép szélűek, alul pelyhesek. **Rügyei** aprók, szürkés-szörösek. A **virágzat** felálló, sátorozó, sárgászöld, levélhajtáskor fejlődik, a porzós és a termős virágok kevés virágú bogernyőkben egy fán, de külön nyílnak áprilisban. A 2–4 centiméter hosszú **ikerlependék** szárnyai csaknem egyvonalban állók, kezdetben zöldek, karmazsinpirosak, majd sárgásbarnák.

Találkozás egy békés tengeri óriással

Miguel Pereira fotós az Azori-szigetekhez tartozó Santa Maria-sziget közelében találkozott egy holdhállal, a világ legnehezebb csontos halával. A tengeri óriást több búvár is lefotózta, miközben békésen úszkált mellettük. A holdhal az összes mérsékelt övi és trópusi tengerben megtalálható. Nyílt tengeri élőlény, amely akár 600 méteres mélységekbe is alámerül. Az átlagos hossza 1,8 méter, tömege elérheti az 1000 kilogrammot is, de olyan példányokra is bukkantak, amelyek több mint 3 méter hosszúak és 2000 kilogrammosak voltak. Bár a holdhal hatalmas állat, az emberre nem veszélyes.

A holdhal fő táplálékai a medúzák, de mivel ezeknek igen kicsi a tápértékük, nagy mennyiségben kell fogyasztania belőlük. A holdhal ivadéka nagyon hasonlít egy miniatűr gömbhalra. Nagy mellúszói és farokúszója van, testét tüskék borítják, alig hasonlít a felnőtt egyedre. A kifejlett állatok hatalmas mérete és vastag bőre számos ragadozót elriaszt, de a fiatal egyedeknek nincs meg ez a védelmük. A kifejlett halak színezete a barnától az ezüstös szürkéig változik, de vannak tiszta fehérek és tarkák is. Az egyedek színezete az élőhelyüktől függ. A holdhal képes a világosabb színű bőrét sötétebbre változtatni, ha támadás éri.

A kifejlett állatnak kevés a természetes ellensége, de a kardszárnyú delfinek, a fülesfókafélék és a nagyobb cápák időnként vadásznak rájuk. A holdhalra egyre nagyobb veszélyt jelent, hogy sokszor belegabalyodik a halászhajók hálóiba, és a vízbe dobott hulladék is veszélyezteti, mivel könnyen megehetik a medúzákra emlékeztető lebegő műanyag zacskókat. A világ egyes részein például Japánban és Tajvanon a holdhal inycncfalatnak számít. Mivel az állat teste toxinokat tartalmaz, az Európai Unióban tilos a húsának értékesítése.

A sütőtököt majszoló tarajos süllő

Hihetetlen népszerűségnek örvend a YouTube-ra feltöltött videóinak köszönhetően a Teddy Bear névre hallgató tarajos

ÁLLATKIRAKAT

Kiscicákat fogadott örökbe Koko, a világhírű gorilla

Koko, a nőtény síkvidéki gorilla 1971-ben született a San Franciscó-i állatkertben, és arról vált világszerte ismertté, hogy tökéletesen tud kommunikálni az amerikai jelbeszéd segítségével. Emellett fúvós hangszereken játszik, fest, orrot fúj és filmeket néz. Koko előtt a gorillák intelligenciájáról igen kevés ismeretünk volt. Fiatal korában kezdett el vele és egy másik, Michael nevű gorillával foglalkozni dr. Francine Patterson, és a pszichológusnő segítségével az évek során elsajátították a jelbeszédet.

Szellemi, fizikai és nyelvi fejlődésük megfigyelése felbecsülhetetlen információkkal segítette az emberszabásúakkal kapcsolatos kutatásokat, Koko az elmúlt évtizedekben a jelbeszéd elsajátításában magasabb szintre ért el, mint bármely állat. A gorilla jelenleg mintegy 1000 fogalom jelét képes használni, és megközelítőleg 2000 angol szót ért meg. Emberi látogatóival általában ő maga kezdeményezi a beszélgetést, amelyekben leggyakrabban 3–6 szóból álló állító mondatokat fogalmaz meg.

A hím gorilla, Michael, éveken át együtt élt Kokoval, de sohasem nemzettek utódot. Michael 27 éves korában halt meg, és helyette Koko egy másik hímet kapott társnak. Ndume érkezésével azonban semmi sem változott. Koko ezért már korábban is egy kiscicáról gondoskodott. A gorilla egy nap maga jelezte, hogy nagyon szeretne egy cicát, de ekkor csak egy kitömött plüssállatot kapott. Koko nem is leplezte csalódottságát, és folyamatosan a szomorúságnak megfelelő jelet mutatta. 1984-ben aztán választott magának egy élő macskát, amelyet All Ballnak nevezett el arra utalva, hogy a cica egy szőrös golyóhoz hasonlított számára. Úgy gondozta, akár egy bébi gorillát, és nagyon szerette. Kettejük kapcsolatáról dr. Patterson könyvet is írt 1987-ben, Koko kiscicája címmel. Sajnos, a macskát később elütötte egy autó. Koko ekkor olyan szavakkal jelezte a bánatát, mint „szomorú”, „rossz” és „sírás”.

Mivel Koko azóta sem hozott utódot a világra, a 44. születésnapján a gondozói ismét kiscicákkal örvendeztették meg. Egy doboznyi alomból két kismacskát fogadott örökbe, amelyekről nagy szeretettel gondoskodik.

süll. Teddy Bear ráadásul nem is különös mutatókkal szerzett magának rajongókat, az egyik legnépszerűbb videójában ugyanis épp egy sütőtököt majszol el, de ezt olyan nagy izgatottsággal és meglepedettséggel teszi, hogy csak mosolyogni lehet rajta. A népszerű tarajos süllőről egy texasi állatvédő szervezet, a Zooniversity gondoskodik. Évekkel korábban találtak rá az árván maradt, magányos állatra egy farmon, onnan került a szervezethez, ahol száz másik megmentett állattal él együtt. A gondozója, Allison Blankenship szerint Teddy Bear egy rendkívül „beszédese” állat, szeret hangot adni meglepedettségének, és imádjja, ha a hasát vakargatják.

RÜGYFAKADÁS

Az én családom

Bemutatom a családom tagjait. Apukám Klonka Csaba, anyukám Klonka Gabriella, és van egy testvérem Klonka Krisztián.

Először szeretnék mesélni apukámról. A haja fekete, a szeme sárgászöld. Kedves, okos és nagyon vidám, sokat hallok nevetni. Most kamionsofőrként dolgozik. Régebben közlekedést tanított a középiskolában. Mivel sofőr, csak hétvégén láthatom. Ha itthon van, sokat játszik velünk, amikor csak teheti. Mindent viccként fog fel. Nem szokott kiabálni, de néha muszáj. Nagyon büszke vagyok, hogy ilyen az én apukám. Na, de itt az ideje, hogy bemutassam a család többi tagját is. Az édesanyámmal folytatom a soraimat. Haja színe barna, a szemei is barnák. Szemüveget is hord, de attól még elég csinos. Sok mindent megbeszélék vele. Ő most az Alevában dolgozik, de emellett elvégzi az otthoni teendőket, és még a családra is marad ideje. Elég nyugodt természetű.

Végül, de nem utolsó sorban bemutatom az öcsémet. Az ő haja színe szőke, a szemei barnák. Kilencéves korára, elég magas, majdnem akkora, mint én. Nem rossz ő, csak hirtelen haragú. Ő az én kisöcsém, akit szeretek.

Mivel bemutattam a családom tagjait, ideje mesélnem az élményeimről. A mi családunkban az a szokás, hogy kicsinek, nagyoknak egyaránt megtartjuk a születésnap ünnepséget. Ekkor jókat szórakozunk, és sokat nevetünk. Mivel az apukám keveset van velünk, így ritkán adódik alkalom, hogy közös programokat szervezzünk, de ha összejön, akkor azt kihasználjuk maximálisan. Az ünnepekre viszont mind összegyűlünk, és meghitt ebéddel vagy vacsorával örülünk egymás társaságának.

Azt hiszem én így jellemezném a családomat. Mesélni az élményekről lehetne a végtelenségig, de a lényegét így is összefoglaltam. Az én családom, így jó, ahogy van, mert mindig szeretettel várnak haza, és az igazi megnyugvást csak ez adhatja.

Klonka Zsanett, 6. osztály, J. J. Zmaj iskola, Törökkanizsa

Tűzoltók

A csantavéri tűzoltóság 120 évvel ezelőtt alakult meg.

Jó szándékú, másokon önzetlenül segítő, egészségüket és életüket másokért kockáztató emberekből állt. Alapító tagjai polgárok és csantavéri emberek voltak. A tűzoltóságnak elég nagy szerepe volt a falu kulturális életében is.

A tűzoltóotthonban voltak szórakozási lehetőségek is, mint például a sakk, biliárd és kártyázás. Különböző versenyeken vettek részt, sok sikerrel. 1951-ben a csantavéri tűzoltóság az egyik versenyen első helyezést ért el, és megnyertek egy Renault típusú tűzoltókocsit. Ami a legfurcsább, hogy soha nem kapták meg tőlük. Az önkéntes csantavéri tűzoltóknak részt kellett venniük kiképzésen. Az idők során rengeteg emberen segítettek már, amikor bajban voltak, ők azok, akik állandó készenlétben vannak éjjel-nappal. A mostani új tűzoltó otthont 1978 és 1981 között építették fel. A régi épületet lebontották és ezzel megszűnt a tűzoltóság szórakozási és kikapcsolódási lehetősége. Elszállították a tűzoltószerkezeteket, dokumentumokat, amelyből sok elveszett.

Örülök, hogy Csantavérnek van egy ilyen tűzoltó egyesülete, amely vigyázz ránk. Vészhelyzet esetén a 781-391-es számot tárcsázzák.

Tóth Emese, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ősz

*Vörös levelek hullanak,
jön a hideg, elballagnak a madarak.
A fák siratják leveleiket,
ágaikkal búcsút intenek.*

**Bóbán Antal, 4. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye**

Visszaemlékezés

*Mesés kicsiny múltam,
virágosan virágozz újra!
Mesék, mondókák megszólalnak,
Anyám ajkából szólnak.*

*De jó lenne dédelgetni
Brumibarna, búsmacit!
Belébújni borzos bundájába,
s elaludni boldogan.*

*Emlékeimben ezernyi emlék.
Fényesebb a legfényesebb fénynél.
Őzöm őket örökké,
szívembe zárva emlékként.*

**Csábi Sára, 7. osztály,
Samu Mihály iskola, Péterréve**

Az én anyukám

Most be szeretném mutatni édesanyámat, aki számomra a legjobb édesanya.

Az én anyukámnak fekete a haja, és szép barna szeme van. Közepes magasságú, és teltkarcsú. Mindig szép rendezettek a körmei, ami nekem nagyon tetszik. Ha megyünk valahova, szolidan kisminkel. Szereti a ruhákat, és elegánsan öltözködik. Nagyon szép csipkéket tud horgolni. Horgolás közben mindig a sorozatokat nézni. Finomakat főz és elkészíti az ebédet, mire indulok az iskolába. Olvasni is szeret, leginkább a romantikus regényeket kedveli. Amit nem szeretek benne, hogy néha szokott rám mérgelődni. Habár sokszor meg is érdemlem. Tisztaságmániás és mindig azzal szekál, hogy rakjak rendet. Nagyon jólelkű anyuka. Szeretem, ha mosolyog, mert akkor melegséget áraszt maga körül. Általában mindenkivel kedves. Gondos természetű, néha már túlzásba is viszi. A tanulásban is szokott segíteni, ha valamit nem értek. Az én kedvenc időtöltésem, amikor anya és én együtt főzünk.

Ő egy olyan anyuka, aki összetartja a családot, mert mindig mindenkinek igyekszik kedvében járni.

Gődér Fanni, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Törökfalva

**Ördög
Tímea,
4. osztály,
Petőfi
Sándor
iskola,
Óbecse**

Segítettem a beteg osztálytársamnak

Egy alkalommal Jaszmina nem jött iskolába, és mikor hazaértem, felhívtam az anyukája, hogy azért nem ment suliba, mert elkapott egy kisebb náthát.

Megkértem bennünket, hogy vigyük el neki a házit, meg amit csináltunk. Mi igent mondtunk rá, és megbeszéltük, hogy este hat körül elvisszük a feladatokat meg a leckét.

Estefelé elmentünk és örömmel fogadtak engem és anyukámat is. Nagyon gyorsan átírta Fanni amit kellett és egy kis ideig el is beszélgettünk. De már késő volt és hazaindultunk. Nagyon szépen megköszöntek mindent, és ha valamilyen okból nem mennék suliba, ők szívesen segítenek nekem is – ígérték.

Örültem, hogy tudtam segíteni barátnőmön, és máskor is szívesen átadom neki a leckét.

Ördög Noémi, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Édesapám

Az én apukám Csuzdi Oszkárnak hívják. Ő 1972. január 18-án született. Egy későbbi születésnap ajándéka én voltam, mert január 19-én születtem. Nagyon örült nekem. 42 éves. Szeme színe barna, haja színe sötétbarna. Kedvenc időtöltése a sportközvetítések nézése. A futballt szereti a legjobban. Kedvenc csapata a Juventus. Néha 11 óráig is fenn marad, csak hogy megnézzék. Földműveléssel foglalkozik. Szeretünk vele menni, mikor hordja be a kukoricát. A traktorba be szoktunk ülni a testvéremmel, amikor tárcsáz. Szeretünk a hugival a kocsin fenn lenni, mikor kukoricaszedés van, és szeretem a csuhéját leszedni. Apa nem szeret nagyon máshova menni. De azért el szokott vinni bennünket étterembe és az állatkertbe, Palicsra. Így jutalmaz meg bennünket a jó tanulásért. Régen szeretett horgászni, de most már nem annyira. Megígérte, hogy nekem is megmutatja, hogyan kell horgászni.

Szeretem az apukám.

Csuzdi Loretta, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Törökfalu

A kisfiú útja

Miután a kisfiú megtudta a valóságot édesapjától, Kőműves Kelemtől, a kocsis kíséretében elindult magas Déva vára felé.

A kocsis ugyanarra az útra terelte a lovakat, és ugyanúgy haladtak, mint régebben Kelemenné asszonnyal. Igaz, az idő már jóra fordult, nem esett eső, nem hullott zápor. A kocsis sem aggódott, pedig nem felejtette el vészjósló álmát. Nem gondolt arra, hogy a kicsi fiút Déva várán érne a balszerencse, hisz a tragédiát álmában másként látta.

Így mikor megérkeztek, könnyelműen elengedte a kis gyermeket a koromsötét várba, de hiába várt, az nem jött vissza.

Lázár Anna, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Fleis Szabolcs, 6. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

RÜGYFAKADÁS

Ősz

*Megjött az ősz,
Nagy a sürgés-forgás,
Állatok gyűjtenek szaporán,
Ki mogyorót, ki morzsát,
Egy kis diót, egy kis almát,
Halmozzák a raktárt.*

*Emberek szénát-szalmát
szednek,
Nagy szárkúpot raknak belőle,
Lónak és tehénnek elég legyen
Télire.*

*A lehulló falevél,
Járja utolsó táncát,
Beborítja a földet
E rozsdás palást,
Ki melegen tartja majd
Az alattuk lakó bogarak hadát.*

*Már a napnak is,
Rövidebb a munkaideje,
Mind korábban adja át
Helyét a holdnak,
Ki ezüstre festi magát
Minden este, s őrzi álmunkat egész éjjel,
Míg az őrzi hajnal el nem jön érte.*

**Koós Ágnes, 5. osztály,
Zdravko Gložanski iskola, Óbecse**

Az osztályban tizenegyen vagyunk

Az alsó tagozatokban még tizenhárman voltunk, mára már tizenegyen maradtunk. Zoli, Valentin és Stefi csökkentették a létszámot. Sajnáljuk, hogy másik városba költöztek. Nekem Zoli volt a legjobb barátom, ezért szomorúan érintett, hogy nélküle kellett kezdenem az ötödik osztályt.

A mi osztályunk eléggé csintalan, és nem mindenki van jó viszonyban egymással.

A lányok heten vannak, a fiúk pedig csak négyen. Mi mindig rekordot döntünk veszekedésben, valamikor nem is köszönünk egymásnak, köszönés helyett egymás torkának esünk. Tanulmányi átlagunk nem rossz. Vannak közöttünk mókamesterek, szerelmi bánatosok, és igazi jó barátok is. Van olyan szokás az iskolában, hogy csengetéskor sorba állnak az osztályok, mi még ezt sem tartjuk be mindig, akad, aki megszegi a szabályt. A magyartanárnő nehézkesen sorba rak bennünket, de a rendezettség csak a bejárati ajtóig tart, ezt követően úgy csörtetünk be a terembe, mint egy csorda. Az informatikaóra mindenki kedvence, de a matekot is nagyon szeretjük. Szinte napi rendszerességgel történnek verekedések, lökdösődések és összeszólalkozások. A kantinos rémálma a 6/2 osztály. Műszaki óra előtt állandóan bekopogunk, bekiabálunk. Gyakran bosszantjuk tanárainkat.

A mi osztályunk nem a legpéldásabb az iskolában, de nehéz időkben összetartunk és támogatjuk egymást.

Örülnek, ha megtanulnánk egymást tisztelni és elfogadni, mert mindenki másmilyen, és ebben az esetben biztosan jobb lenne a hangulat.

Gellér Noel, 6. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

RÜGYFAKADÁS

Ősz a kertemben

Hűvös őszi napra ébredtünk. Nem volt kedvünk semmihez, ezért anyukám kitalálta, hogy süt egy adag tökös kalácsot, az majd jobb kedvre derít mindenkit. Engem küldött le a kertbe, hogy hozzak neki egy-két nagyobb tököt, hogy hozzá tudjon fogni a sütéshez. Mikor a kert azon részébe értem, ahol eddig a szép nagy tökök növekedtek, már csak két valamire valót találtam. Összeszedtem őket és indultam vissza a házukba.

Ekkor valami ismeretlen hang hallatszódott a közelből, motyogott valamit. Egy ideig füleltem, mire kiértettem, hogy engem kérlel arra, hogy ne süssük meg. Ekkor jöttem rá, hogy a kezemben lévő tökök azok, amelyek az életükért könyörögnek, hiszen tudhatják, hogy nem melegedni viszem be őket, vagyis azért, csak nem úgy. Megsejtették, hogy bizony a sütőben fogják végezni. De csak az egyik tök volt olyan olyan emberibb formájú, a másik még csak nem is hasonlított semmilyen beszélő lényre, és egy kicsit meg is ijedtem tőlük. Én még soha nem láttam tököket beszélni. Megsajnáltam őket, és beszédbe elegyedtem velük. Elmesélte a rendesebb kinézetű, hogy neki nincs családja, mind kimúltak, és nincs is másik tök rajta és a pajtásán kívül, ami beszélni tudna. Megkért rá, hogy ne bántsam őket, hadd éljenek még egy kicsit, és vigyek be helyettük másikat. De bizony a kertben nem volt másik tök rajtuk kívül, mi pedig már úgy rákészültünk a jó kis tökös rétesre, és anyukám már a süttöt is beizzította.

Ekkor támadt az az ötletem, hogy a többieknek füllentek egyet, miszerint egy tök sincs már a kertben, ami a kalácsban végezhetné, de, hogy ne bukjak le, elkerekedtem a nagyihoz, és gyorsan szedtem ott egy másikat. Szép nagy sárga tök volt, és a belőle készült süti után is bizony megnyalta mindenki mind a tíz ujját.

Tudom, hazudni nem szép dolog, de ez esetben nemes volt a cél. A tökök pedig még egy kicsit tudtak gyönyörködni az őszi színekben pompázó kert szépségében.

Bóka Krisztina, 7. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

Az első bizonyítványom (elbeszélő fogalmazás)

Amikor az első osztályt befejeztem, akkor természetesen a bizonyítvány sem maradhatott el. Berta Rózsa tanárnőtől elkaptuk azt a titokzatos bizonyítványt.

Mikor hazaértem, nagyon izgatottan meg akartam nézni. De először ebédeltem, és kipihentem a sulis fáradalmait. Na, de elérkezett várva várt pillanat. A bizonyítvány egy A5-ös méretű füzethez hasonlított. Kívül csak annyit írt, hogy bizonyítvány, és hogy Cseh Károly Általános Iskola. Vagyis én így emlékszek rá. Amikor kinyitottuk a szüleimmel, izgatottan lapoztuk és csak lapoztuk. Végre-valahára odaértünk a lényeghez. Néztük, hogy milyen tantárgyak vannak, és persze azt is, hogy hányast kaptam azokra a tantárgyakra. Mire odaértünk a végére, látjuk, hogy színkitűnő lettem az év végére. Szerintem, első osztályban ezen nem is kellene csodálkozni. De ez az én véleményem. Anyu és apu ezt mondták:

– Nagyon örülünk, hogy ilyen szép eredményt érték el, de ezután is próbálj így igyekezni, mert csak most jön a neheze.

Én erre:

– Próbáltam és próbálni is fogok igyekezni.

Másnap elvittük a mamáékhoz. Kaptam ajándékokat is. Ők is dicsérgettek meg biztattak, egyben el is rémisztettek a következő évektől.

Remélem, hogy sikerül mindig a maximumot kihoznom magamból. Úgy érzem, jól zártam az évet, és remélem, ez így is marad.

Vreckó Viktor, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Kedves Pajtások!

Az iskola nemcsak oktat, hanem nevel is. Ez a megállapítás nem lehet vita tárgya, én mégis újra meg újra arra a következtetésre jutok, hogy a fogalmazásírás remek módja annak, hogy ráérezzünk, elmélyedjünk egy-egy gondolatban. Pl. a Segítettem beteg osztálytársamnak témájára írt fogalmazás előkészítése során bizonyára sokan ráébredtek a segítség-, a támogatásnyújtás, az önfeláldozás szükségességére. A túzoltóság témája egyesekben felkelthette a vágyat, hogy felnőve ők is e bátor emberek sorába álljanak. Milyen is a mi osztályunk? Mit is üzen a mai embernek Kőműves Kelemen balladája? Mit tehetünk, ha már egyszer nem készültünk az órára, és hogyan kerülhetjük el ezt a kellemetlenséget a jövőben? Mindezekre a kérdésekre keresték a válaszokat, miközben a fogalmazás elkészült. Biztos vagyok benne, hogy néhol, valakiknek sikerült a következtetést levonniuk, amelyből tanulnak, nemesednek, és formálódnak.

Ezen a héten kiváló fogalmazások, versek érkeztek többek között a **péterrévei Samu Mihály iskolából**, a **bácskerteszi József Attila iskolából**, a **törökkanizsai J. J. Zmaj iskolából**, az **oromi Arany János iskolából**, de **Ürményházáról** is befutott egy postai küldemény.

Köszönjük a fáradozást, és várjuk az újabb munkákat!

Nagy Magdolna

Nem készültem...

Mi tagadás velem is előfordult már, nem is egyszer, hogy nem készültem. Ne higgye azt senki sem, azért mert jó tanuló vagyok, hogy én minden tantárgyból, minden órára készülök.

Persze azt nem mondom, hogy kellemes, mikor ilyenkor felszólít a tanár felelni. Ilyen esetekben próbálok magamat nyugtatni, hogy „nyugi, órán figyeltél, tudni fogod...” és próbálok leplezni, hogy szinte szétrobbanok az idegességtől. Ha ezek után ötösrre felelek, megkönnyebbülten ülök le a helyemre. Viszont, ha nem válik be ez a módszer, és néhány kérdés miatt, amire nem tudtam a választ, még idegesebb leszek, összezavarodok aminek a vége az, hogy nem ötöst, hanem négyest kapok, kicsit bosszúsán, hogy „miért is nem tanultam”, de egyben megkönnyebbülten ülök le. Hisz tudom, hogy rosszabbul is sikerülhetett volna. Azt a négyest pedig nem nagy ördögösség kiavítani.

Persze az a legjobb, mikor készülsz és nyugodt vagy, hisz tudom az anyagot.

Pál Orsolya, 8. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Ürményi Árpád, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A pók meg a légy

Réges-régen nagyon nehéz volt az ember élete, mert nem tudott tüzet csiholni. Amint a nap lenyugodott, a földön sötét és hideg lett. Az emberek ugyan tudták, hogy a pokol térségeiben van elég tűz, de oda senki sem merészkedett.

Abban az időben csak egyetlen király uralkodott az egész világon. Akkor hatalmas volt, hogy nemcsak az emberek fogadtak neki szót, de a vadak és a rovarok is, egyáltalán: a földkerekség minden élőlénye.

Egy nap a király kihirdette, hogy gazdagon jutalmazza azt, aki leereszkedik a pokolba, és tüzet hoz onnan.

Sokan próbálkoztak, de senki sem járt szerencsével: tüzet nem hozott senki.

A király nem csüggedt, tovább biztatott. Összehívta tanácsadóit, és megparancsolta nekik, hogy még csábítóbb jutalmat eszeljenek ki a hős számára, aki tüzet hoz az embereknek.

Sokáig tanácskoztak a tanácsadók, végül is a következő határozatot hozták: aki tüzet hoz a földre, olyan jutalomban részesül, hogy odaülhet bármikor bárki asztalához.

Mentek is a követek, és megvitték a hírt nemcsak az embereknek, de a vadaknak, a madaraknak és a rovaroknak is. Újból sokan próbálkoztak a veszélyes úttal, de minden hiába. Abból a mélységes mélyből senki nem tudott tüzet felhozni.

Tudomást szerzett a hírről a pók is. Azonnal munkához látott: kezdte fonni fonálát, amelyiken majd leereszkedik a pokol térségeibe. Amikor aztán elkészült vele, nem szólt senkinek egy szót sem, hanem útnak indult. Oda is ért szerencsésen a pokolba vezető szakadék széléhez. Fonálát erősen odakötözte egy tölgyfa kiálló gyökeréhez, és már ereszkedett is rajta lefelé, egészen a pokol fenekére. Megragadott egy égő zsarátnokot, s már igyekezett is felfelé a fonalon. Szerencsésen fel is jutott a tűzzel a földre.

Bár elsőosztályú mászó volt a pók, mégis csak nagyon kimerült, míg olyan mélységből fölhozta a tüzet. Amikor aztán felért, érezte, hogy meg kell pihennie, hogy szundítania kell egyet. Letette maga mellé a zsarátnokot, és lehevert. Csakhogy annyira fáradt volt szegény, hogy mélységes álomba zuhant.

Már megvirradt, az emberek már hajtották ki az állatokat a legelőre, de a pók még mindig aludt. A légy is felébredt, zümmögve szálldosott erre-arra. Egyszer csak valami szokatlan szag csapta meg az orrát. Röptében körültekintgetett, egyszerre meglátta az alvó pókot, mellette az égő tüzet.

Mindjárt kitalálta, hogy a pók meghozta a pokolból a tüzet. Azt gondolta: tudja is az ilyen hétalvó, hogyan kell bánni a tűzzel? Addig alszik itt, míg a tűz egészen elhamvad. Elviszem inkább én a királynak, engem úgyis jobban jutalom!

– Itt a tűz, uralkodóm! A pokolból hoztam, életem kockáztatása árán! – mondta büszkén a királynak.

Nagyon megörült a király. Azonnal elrendelte, hogy a légy tiszteletére gazdag vendégséget csapjanak, és még aznap átadott neki egy írást, amelyen ez állt:

„A tűz megszerzése fejében odaülhet ezentúl a légy bármely asztalhoz. Ez a joga örökös!”

A pók csak alkonyatkor ébredt fel. Körülnézett – hová lett a zsarátnoka? Szaladt ide, szaladt oda, kereste, hiába. Mindenki kinevette. Megbolondult tán? Hiszen már mindenki tudja, hogy a tüzet a légy hozta, méghozzá az élete kockáztatása árán.

Amikor ezt a pók meghallotta, csakugyan majdnem megzavarodott. Tele torokkal kiabálta:

– A légy tolvaj! A légy tolvaj! Ellopta a tüzemet! Hiszen én hoztam a pokolból a zsarátnokot! Engem illet a királyi jutalom!

Sokan el is hitték a póknak, de hát mit tehettek? Most már késő, hiszen a légy már írást is kapott a hőstettéről.

Ez még jobban elkeserítette a pókot. Kifutladván, botladozva érkezett a király elé, hogy

elmondja neki, hogyan lopta meg őt a légy.

A légy ott ült a király jobbján, a legelőke-lőbb helyen.

– Hazudik a pók, mint a vízfolyás! – mondta. – Talán látta valaki, hogy hozza a tüzet? Senki a világon.

A király igazságot akart köztük teremteni. Felkérte a pókot, hogy terjessze elő bizonyítékaikat.

A pók azt állította, hogy a fonál, amelyen a pokolba ereszkedett, még bizonyára ott lóg a szakadékban.

Odamentek hát a király szolgálai, de bizony a fonalat nem találták. Valószínűleg kigyulladt a zsarátnoktól, amikor a pók felfelé mászott vele.

Nem tudta a pók bebizonyítani az igazát. Hazafele menet megátkozta a legyet, és bosszút fogadott egész nemzetsége ellen.

Ettől kezdve fonnak a pókok hálót, hogy fogdossák vele a legyeket. És a legyek élnek a jogukkal: odatelepszene minden asztalhoz.

Sándor Zoltán

Bűnhődés

A lovas szobor árnyékában kóbor kutyák lebzseltek. Leicsorgó nyáluk ragacsos buborékokat rajzolt a betonra. A közeli telefonfülke mellett ácsorgó férfi gondolataiba mélyedve figyelte farkcsóválásukat. Egy pillantást vetett a karójára, foszlott farmer-nadrágjának zsebéből cigarettát kotort elő, és rágyújtott. Néhány miniszoknyás lány haladt el előtte. Tűsarkúik kopogása akaratlanul is rájuk irányította a benépesedő utca járóelőinek figyelmét. Szemlátomást élvezték a délutáni napsütést és a langyos szellő cirógatását. Viharászásuk pillanatokra az egész környezetet betöltötte, elnyomva a sarkon álló utcai zenész harmonikájának hangfoszlányait és a kávéházakból kihallatszó eszmecesterket időszerű sporthírekről és politikai eseményekről. A férfi kifújta a füstöt, mellizmai megremegtek a szürke póló alatt, és a szemközti épület irányába emelte tekintetét. A korzóra néző ablakok körül eklektikus stílusú gipszcifraságok, a homlokzatról pedig mitológiai domborművek néztek le rá. A falon kúszó borostyán között erkély díszelgett. Dús futónövényekkel átjárt kovácsoltvas karzatán galambok burukkolnak. Alattuk, kartonpapírokra telepedve, egy rongyokba bugyolált koldus kéregetett. A férfi néhány percre rajta felejtette üveges tekintetét, és valószínűleg még tovább nézi, ha a sarok mögül föl nem tűnik várva várt ismerőse. Eldobta a cigarettacsikkot, és a fehérpálcás fiatalember elé sietett.

– Szervusz! Kapaszkodj belém, majd segítek!

– Szia!

A fiatalember karon fogta a férfit, és irányítására bízta magát. Világos szövetnadrág és flaneling volt rajta. Sötét szemüveget viselt.

– Gond nélkül ideértél? – Igen. Édesanyám elkísért a villamosra, itt leszálltam, egy kedves hangú hölgy pedig átvezetett az úttesten. Aztán már könnyen ideértem...

– Ha szólsz, a villamosmegállóban is megvárhatlak volna. Nem tudtam, melyik irányból érkezel...

– Nincs semmi baj. Nem totojgathat állandóan valaki, néha nem árt, ha egyedül kell boldogulnom, bár ebben a nagy kavalkádban egyáltalán nem könnyű. Ahogy hallom, óriási itt a nyüzsgés.

– Úgy van. A szép idő sokakat az utcára csalt. Van valami elképzelésed, hogy merre menjünk?

– Arra gondoltam, elsétálhatnánk a várba, az egymásba ölelkező folyók látványa mindig különleges melegséggel töltött el.

– Ahogy gondolod...
– Onnan meg elmehetnénk az állatkertbe. Gyerekként imádtam oda járni, és már nem emlékszem, mikor voltam ott legutóbb. Nyilván még a balesetem előtt... Másfél évtizede.

– Felőlem... Eddig úgyis bemelegítettem.
A szobor tövében hűsítő ebek felé bólintott.

– Nem értem, mit akarsz mondani.
– Semmi, van itt egy csapat kóbor dög, az érzékesedig azokat figyeltem.

*

A mesterséges tó fölé hajló fának ágain csimpánczok játszadoztak. Visítózva kergették egymást a feljük dobott eledelért, egyesek a farkukat körültekerve az ágon, a víz fölött lógva próbálták kiemelni a békalencsék és tavirózsák közt úszó harapnivalót.

– Ahogy hallom, a majmok jól szórakoznak.

– Igen... A látogatók mindenfélét behajgálnak nekik, amit ők megpróbálnak megkaparintani, vagy pedig elcsórni a másiktól.

A sötét szemüveges fiatalember elmosolyodott, botját a pad karimájába akasztotta, és a mellette ülő férfi felé fordult.

– Mondd, neked nem furcsa kissé, hogy már hónapok óta minden szerda délutánt együtt töltünk, ennek ellenére szinte semmit sem tudunk egymásról?

– Nem gondolkodtam erről, nekem...

– Nem tudom, mivel foglalkozol, hány éves vagy, miért jelentkeztél ebbe a szociális programba, hogy érzed magad velem... Sohasem kérdezted meg például tőlem, hogyan vakultam meg. Nem érdekel?

– De igen, csak... Hogy is mondjam... fogalmam sincs, vajon hogyan reagálnál egy ilyen kérdésre. A kiképzésen külön felhívták rá a figyelmünket, hogy kerüljük az érzékeny témákat, nehogy régi sebeket tépjünk föl, traumát okozzunk...

– Az egyetemistatüntetések alatt történt. Minden áldott estét az utcákon töltöttünk. Kiabáltunk, doboltunk, fújtuk a fűtyülőket, jelszavakat skandáltunk... Őszintén hittünk abban, hogy megváltozhat minden, és hogy ehhez csak az akkori politikai garnitúrát kell eltávolítani...

Kényszeredetten elmosolyodott.
– Mindenesetre, tagadhatatlan, hogy elmozdítottuk a dolgokat, még ha nem is egészen az elképzelt irányba... Az egészben az a legérdekesebb, hogy mi, akik kiharcoltuk a

változásokat, ezzel tulajdonképpen azokat segítettük tisztségbe jutni, akik az idő alatt, míg mi tiltakoztunk, a tankönyveket bújták. De elkalandoztam...

– Nem baj. – Téli este volt. Mint előtte oly sokszor, most is a bölcsészkar elől indultunk, de az utcasarkokon felállított rendőrkordonok élő pajzsként elzárták az utakat, és megakadályozták a tömeg kigyózását a belvárosban. Kezdetben nem úgy tűnt, hogy összetűzésre kerül sor, lázadó rock-dalokat énekeltek, a lányok különféle csecsebecsékkel díszítették fel a rohamrendőröket, utólag senki sem tudta megmondani, melyik irányból csapódott be az első macskakő a hekusok közé. Nem is lényeges. Pillanatok alatt elszabadultak az indulatok: vízágyúkat és füstbombákat vetettek be ellenünk, amire mi kőhajigálással válaszoltunk, sőt, megrohmoztuk őket. Ekkor történt. A tömegben felbuktam, és éppen emelkedtem föl, amikor lecsapott rám a gumibot. Többször is. Lerogytam a földre, és csak arra emlékszem, ahogyan üvöltöztem. Nem látok! Nem látok!

– És... láttad még? A rendőrt...

– Nem tudom. Képzetelemben később sokszor visszajátszottam az eseményeket, de sohasem tudtam felidézni magam előtt az illetőt, pedig valószínűleg ő volt az utolsó ember, akit életemben láttam.

– Utána... mi történt? Vagyis... hogyan történt bele az állapotodba?

– Nem hiszem, hogy ebbe bármikor bele lehet törödni, legfeljebb el tudom fogadni, és ezt meg is tettem. Ezenfelül alig tehetek többet... Szerencsémre, akkor már negyedéves pszichológia szakos hallgató voltam, és addigi tanulmányai segítettek feldolgozni szerencsétlenségemet, tudományos ismereteimet elsőként magamon gyakorolhattam. Egy év szünet után folytattam egyetemi tanulmányaimat, Braille-írásmóddal írott könyvekből tanultam, és nem sokra rá le is diplomáztam. Most már évek óta egy középiskolában adok elő, ahol az ismeretek átadása mellett a legnagyobb kihívás számomra, hogyan lehetne megakadályozni, hogy a gyerekek minél kevésbé éljenek vissza fogyatékkal.

Elmosolyodott, és a rikoltozó majmok felé fordult.

– Te mivel foglalkozol, amikor nem engem istápolasz?

– Kidobó vagyok egy éjjeli bárban.

– Ez igen! Biztos nagyon erős fiú vagy.

Végigtapogatva a mellette ülő férfi kezét, megszorongatta a karizmát.

– Milyen megfontolásból jelentkeztél a programba?

– Hát... Nem is tudom... Van elegendő szabadidőm, gondoltam, jó lenne valami hasznosra fordítani...

– Ezek szerint nem vagy nős?

– Évekig együtt éltem valakivel, de hat hónapja külföldre költözött. Azóta egyedül vagyok.

– Hány éves vagy, ha nem vagyok túl okoskodó...

– Harminchét.

– Nahát... eggyel kevesebb nálam. És milyen a kidobó élet? Mindig ezzel foglalkoztál?

– Nem. Más is csináltam, végül itt kötöttem ki.

– Világos... Mondd, milyeneknek látod te a mai fiatalokat? Tanárként nap mint nap középiskolások vesznek körül, de az én tapasztalataim nyilván nem lehetnek teljesen mérvadóak. – A fene tudja... Nekem olyan céltalanoknak tűnnek. De lehet, hogy csak én látom őket ilyenek. Ki tudja, engem milyenek ítélték meg annak idején az idősebbek. Azok, akiket a klubban látok, mindenesetre ilyen benyomást keltenek... Bevesznek valami szintetikus szart, ráisznak valamit, és eszeveszten ugrálnak órákon át, végül a sarokban kefélnek vagy hánynak, olykor a kettőt egyszerre, esetleg összeverik egymást. Jobb esetben... A rosszabbikban fegyvert rántanak

egymásra, vagy törnek-zúznak mindent, ami útjukba kerül.

– Tehát munka van bőven...

– Igen! Fellépni sem igazán lehet ellene...

– Minden este dolgozol?

– Nem. Általában szerdánként szabadnapos vagyok.

– Ha van hozzá kedved, egyszer akár vacsorázhatnánk együtt.

– Ahogy gondolod – mondta a férfi, felkelt, felemelte a víz szélére úszott almát, és beljebb dobta a gyümölcs után ugró csimpánzok nagy örömeire.

*

Alkonyodott már, amikor leszállt a városi buszról. Egy futó pillantást vetve a szemközti óriásplakáton táplálékkiegészítőként népszerűsítő szövegre, a rohanó autók közt átsietett az út túlsó oldalára. Menet közben egy taxis ingerülten rátükkölt, válasz gyanánt felmutatta a középső ujját az illetőnek. Annak el-

lenére, hogy még meglehetősen világos volt, több helyütt már kigyúltak a fények, a járda menti villanyoszlopokra felszerelt neonreklámok villódzó fényárjában lepkék és szünyogok röpködtek.

Összefirkált szemetes kukák mellett haladt el, orrfacsaró bűzüket még a közeli tömbház bejáratában is érezte. Az omlatag épület liftjében üres dobozok, használt papír zsebkendők és cigarettacsikkek heverték szanaszét, és vizeletszag terjengett. A tizenkettedik emeleten undorodva hagyta el a felvonót. A folyosón a falak mögül kiszüremelő civakodás hangjai köszöntöttek. Ügyet sem vetve rájuk, bement a lakásába, megsimogatta a lábához simuló macskát, és a poros kanapéra vetette magát a nappaliban.

A félhomályban éppen hogy csak kivette a kikapcsolt televízió képernyőjén arcának tükörképét. A készülék fölött a szekrényen két berámázott fénykép állt, mindkettő őt ábrázolta. Az első néhány évvel azelőtt készült: egy nő és ő vannak rajta kettesben, hátukat egy hatalmas fatörzshöz támasztva állnak egymás mellett, fogják egymás kezét, fejük összeér, és felszabadultan mosolyognak. A másik fotó jóval korábbi pillanatot örökített meg, magához hasonlóan izmos férfiak társaságában látható. Az öt dalia egymást átkarolva, szigorú arckifejezéssel néz maga elé. Valahányan rohamrendőri egyenruhában feszítenek, és nagyon eltökéltnek tűnnek.

Hosszasan nézte a két fényképet. Teljesen beesteledett már, amikor kiment a konyhába. Készített magának egy szalámis szendvicset, a végét odadobta a macskának, a különféle lőfegyvereket ábrázoló mágnesekkel díszített hűtőszekrényből kiemelt egy üveg sört, kinyitotta, majd visszatelepedett a kanapéra. Felkapcsolta a tévét, és rövid keresgélés után egy rég látott akciófilmnél állapodott meg. A készülékből áradó lövöldözés és gépkocsizúgás zaja összekeveredett a sugárutról behallatszó dübörgéssel és szirénahangokkal.

Kedves Olvasó Tanulók!

A Gyöngyhalászban ma egy novellát olvashattok. **Sándor Zoltán** (1973) műve, amely tizenegy másikkal együtt a *Tétről a világ* című, a zEtna Kiadó gondozásában idén napvilágot látott kötetében található. Ízig-vérig térségi novellák, a mi világunkat, a közelmúltat és jelenünket mutatják be. Szomorkás, depresszív hangulatot árasztanak, hiszen a realista ábrázolás eszközeivel mutatják be az életben, a világban, a térségben zajló negatív jelenségeket és működéseket. Szegénységet, kilátástalanságot, tragédiákat; bűnösöket, áldozatokat, szenvedéseket, bűnhódéseket. Ez utóbbit, a bűn és a bűnhódés/vezeklés történetét tematizálja Sándor Zoltán itt közölt, **Bűnhódás** című novellája is. Mi az, amiről hallgat az elbeszélő? Mit titkol a volt rendőr? Mi a történet paradoxona?

Írjátok meg az értelmezéseiteket!

Bence Erika

Újabb sikerek a küszöbön

Az alábbiakban filmekkel foglalkozunk, pontosabban olyan színészekkel, akik már jelentős sikert értek el korábbi filmalkotásokban, de nem ülnek a babérjaikon.

Több filmben láthatjuk

Tom Cruise újabb filmje, a *Mission: Impossible – Titkos nemzet* jól teljesít a mozikban a bevételt illetően, és a színész máris újabb filmeket készít, így nem panaszkodhat, hogy elhanyagolnák Hollywoodban. A *Mena* című, megtörtént eseményeken alapuló filmet forgatja, a nyolcvanas években játszódó történetben egy pilótát alakít. A film bemutatójára vélhetően 2017 legelején kerül sor. A forgatást ugyan tragikus esemény árnyékolta be, mivel két stábtag repülőszerencsétlenségben hunyt el, de ennek ellenére is megvan minden esély arra, hogy a filmet jól fogadják a filmrajongók. Tom Cruise hamarosan kezd el forgatni a *Jack Reacher 2*-t, amelynek bemutatója a tervek szerint jövő év őszén lesz. Az első rész szintén kielégítő bevételre tett szert, így a producerek nagy reményeket fűznek a folytatáshoz. Jövő nyáron pedig sokak örömére Tom ismét lehetetlen küldetésre vállalkozik: készül ugyanis a *Mission: Impossible* hatodik része is.

Ismét együtt a nagy hármas

Jennifer Lawrence sem panaszkodhat, hiszen az utóbbi években több filmszerepet is ajánlottak neki. A színésznő mostanában forgatja az *X-Men: Apokalipszis* című filmalkotást, amelynek jövő év májusában lesz a bemutatója. Az éhezők viadala: A kiválasztott második része hamarosan a mozikba kerül, karácsonykor pedig a *Joy* című filmben jelenik meg a színésznő. A 2012-es megjelenésű *Napos oldal* után tehát ismét együtt láthatjuk Jennifer Lawrence-et, Bradley Coopert és Robert De Niro-t. A rendezői székben ezúttal is

Tom Cruise

Daniel Radcliffe

Most nem varázsló lesz

David O. Russell kapott helyet. A filmben szerepel még Dascha Polanco, Elisabeth Röhm, Virginia Madsen, Isabella Rosselini és Robert De Niro lánya, Drena De Niro is.

Daniel Radcliffe ezúttal horror-drámában bizonyíthat a *Victor Frankenstein* című filmben. A *Harry Potter*-filmek sztárja a széria 2011-es befejezése óta igyekszik kilépni egykori karaktere árnyékából, és különböző alkotásokban csillogtatta meg tehetségét, megmutatva, hogy ő már igenis túllépett *Harry Potter*en. Danielt a november 25-én a mozikba kerülő *Victor Frankenstein* című filmben láthatjuk viszont, többek között James McAvoy, Jessica Brown Findlay, Freddie Fox és Andrew Scott oldalán. A Paul McGuigan rendezte alkotás *Mary Shelley 1818*-ban megjelent regényén alapszik, de ezúttal Igor, a feltaláló segítje szemszögéből nyerhetünk rálátást a történetre. Az alkotás természetesen nemcsak kiváló színészekben, hanem izgalmaiban is bővelkedik, így minden esélye megvan arra, hogy nagy sikere legyen a mozikban. Ez hamarosan ki is derül, hiszen a bemutató novemberben lesz.

Jennifer Lawrence

Adam Levine és kis rajongója

Az egész világot bejárta egy videó, amelyben egy anyuka felvilágosítja s hároméves kislányát, hogy Adam Levine már nő, a kislány pedig erre könnyekben tör ki. A kis Mila nagy rajongója a Maroon 5 énekésének, akit meghatott a videó ezért elhatározta, hogy élőben találkozik a kislánnyal. Egy műsorba hívta el, ahol egy rózsát adott át neki. Mila ekkor már megszeppenve bújt az anyukájához, aki elmesélte, hogy tisztáznia kellett ezt a kérdést a lányával, mert bármikor szóba került, mindig hevesen reagált. Adam egyébként végtelenül aranyosnak találta kis rajongóját, és boldogan vette karjaiba a találkozás pillanatában. Úgy tudni, a kislány azóta belenyugodott a hírbe, és még mindig rajong Adam Levine-ért. Az énekes egyébként Behati Prinsloo namíbiai származású modell házastársa.

Közös dal és új album

A Fall Out Boy és Demi Lovato közös dala, az Irresistible jelent meg nemrég. A dalhoz egy mókás klip is készült. A Fall Out Boy tagjai korábban már többször a világ tudtára adták, hogy szívesen dolgoznának együtt Demivel, a kívánságuk pedig végre teljesült. Az együttes egyik tagja, Pete Wentz, az Irresistible kapcsán egy interjúban fejtette ki, hogy valami másra, furcsára vágytak, ami mindenképpen magába foglal egy izgalmas előadóval történő együttműködést. A Fall Out Boy szerint Demi Lovato telitalálat, hiszen a mai előadók közül neki van talán a legerőteljesebb hangja. Nem csak ez a hír hozta lázba az énekesnő rajongóit, megjelent ugyanis Demi Lovato ötödik stúdióalbuma, a Confident. A zenei kritikusok részéről pozitív értékelést kapott lemez számlistáján egyebek között egy Iggy Azaleával készített közös dal, a Kingdom Come kapott helyet.

Különválás után közös dal

Az elmúlt időszakban a pletykalapok sokat foglalkoztak Justin Bieberrel és Selena Gomezzel. Eleinte egy párt alkottak, majd pedig szakítottak. Azután azt lehetett olvasni, hogy újra együtt vannak. Később azt, hogy mégsem, de sóvárognak egymásért, végül pedig már követni sem lehetett, mi történik valójában. Akármilyen is zajlik a privát életükben, a lényeg most az, hogy mindenféle előzetes bejelentés nélkül egy közös dallal rukkoltak elő. A Strong igencsak meglepte a rajongókat, a zenei együttműködés pedig újabb találgatásokra adott okot.

Bond-dalt dolgoz át

Tarja Turunen, a finn, szimfonikus metalt játszó Nightwish egykori énekesnője Dél-Amerikában koncertezik, ahol bejelentette, hogy 2016-ban új albummal jelentkeznek, amelyről a No Bitter End című dalt elő is adta a brazil közönségnek. Tarja 2013-ban adta ki a Colours In The Dark című lemezét, amelynek világ körüli turnéja novemberben ér véget. Az énekesnőtől nem meglepő fordulat, hogy a koncertdalok listájába beépít egy új dalt. Előző lemezének, a 2011-es What Lies Beneath-nek a turnéján is bemutatta a Colours In The Dark lemez két dalát, az Into The Sun és a Never Enough-ot. Akárcsak korábbi albumain, a 2016-ra várhatóan is hallhatunk egy átdolgozást, ez pedig az 1965-ös Bond-film Goldfinger című szerzeménye lesz, amelyet eredetileg Sharley Bassey énekelt.

„Elérhetővé” vált a Mars?

Ha nem túl elavultak a számítógépes programjaink, akkor a NASA honlapjára lépve valóban elérhetjük a Marsot, s ezzel válaszoltunk is a címben megadott kérdésre. Mégis miről van szó? Nem játékról, és persze arról sem, hogy űrhajóba tesznek bennünket, és irány a Mars. Nem, hanem egy olyan szimuláló programról beszélünk, melynek segítségével bejárhatjuk a vörös bolygót.

A NASA két korábbi Mars-járójának (Spirit és Opportunity) is készített „hasonló játékot, körülbelül tíz évvel ezelőtt, s azok is nagy népszerűségnek örvendtek. Most a Mars Treknek köszönhetően mintegy fél évszázad alatt összegyűjtött adathoz férhetünk hozzá. Az alkalmazás leginkább a Google Earth-höz hasonlít. Irányítása a Curiosity kezeléséhez hasonlóan gyermekjáték, egerünk segítségével alaposan körbenézhetünk az idegen bolygón.

A jobb oldalon található fülecskék különböző huncutságokra csábítanak, melyek valóban közelebb hozzák az égitestet. Így lemérhetjük a kráterek közötti távolságot, de akár többállomásos túrát is tervezhetünk. Szintén a csavarkulcsnál kell keresgélni, hogy a Marsot pásztázó műholdak (Reconnaissance, Express és Odyssey) pilla-

natnyi helyzetét lássuk, de itt jelenik meg a 3D-s nyomtatási lehetőség is. A könyvjelzők (Bookmarks) között pedig megtaláljuk az éppen a felszínen ténykedő robotok leírását. Magyarán: azoknak ajánlható a program és a honlap felkeresése, akik valódi űrkalandra vágnak, és értenek is „kissé” a természettudományokhoz. (Mno)

Magyar siker a holdkutatás terén

Egy féloldalas porfelhő kering folyamatosan a Hold körül egy friss kutatás szerint, amelyet a Nature folyóiratban tett közzé egy magyar vezetésű tudóscsoport. A magyarországi **Horányi Mihály** irányította csapat felderítése szerint bolygóközi szemcsék hozzák létre a felhőt, még hozzá úgy, hogy a Holdba becsapódva felverik a felszínen megülő finom porréteget.

A nagy sebességgel becsapódó bolygóközi porszemcsék – amelyeket mi hullócsillagoknak látunk a Földön, amikor beérkez-

nek az atmoszférába – a Hold felszínéről rúgják föl az ott lévő porszemcséket. A nagy sebességgel beérkező por becsapódáskor akár ezerszer nagyobb össz tömegű porfelhőt is elindíthat. A tanulmányból az is kiderül: az ilyen esetek gyakorisága a Geminiidákhoz hasonló éves csillaghullások során növekedhet.

Különben már korábban is detektáltak a Hold környezetében porfelhőket.

A por leginkább a napsütötte félteke szélén, hajnaltájt koncentrálódik, tehát ugyan-

abban az irányban halad a Nap körül, mint a Föld. A Föld (illetve a Hold) mozgásával ellentétes irányból általában üstökös eredetű por érkezik, a megegyező irányból érkezők viszont legtöbbször aszteroidákról leváló anyagot jelentenek.

Horányi Mihály

A kutató 1980-tól még magyar diákként dolgozott a Vega-programban a Halley-üstökös felderítésén. Tanított a Michigani Egyetemen, a Floridai Állami Egyetemen és az Arizonai Egyetemen. Jelenleg a Coloradói Egyetemen dolgozik, és részt vett a New Horizons missziójában is, mely a Plútót vette célba. Itt ugyanúgy a kozmikus port vizsgálta, ahogy a Hold esetében

Latin ritmusban

Ezúttal melegebb tájakra evezünk, és felvesszük a latin ritmust hiszen a Los Angeles-i Dolby Theatre-ben nemrég zajlott le az idei Latin American Music Awards. A rendezvény házigazdája a népszerű mexikói telenovella-sztár, Lucero volt. Az est folyamán számos kategóriában hirdettek győztest, és bár Nicky Jam kapta a legtöbb jelölést, a legnagyobb nyertes mégis Enrique Iglesias lett. Íme a díjazottak listája, majd pedig bemutatjuk az abszolút győztest is.

Az év előadója: Enrique Iglesias

Az év felfedezettje: J Balvin

Az év dala: Nicky Jam & Enrique Iglesias – El Perdón

Az év albuma: Ricky Martin – A Quien Quiera Escuchar

A legnépszerűbb női előadó: Gloria Trevi

A legnépszerűbb férfi előadó (pop/rock kategóriában): Enrique Iglesias

A legnépszerűbb városi dal: Daddy Yankee – Sígueme y Te Sigo

A legnépszerűbb trópusi előadó: Romeo Santos

A legnépszerűbb kollaboráció: Nicky Jam & Enrique Iglesias – El Perdón

A legnépszerűbb együttes: Camila

A legnépszerűbb dal (pop/rock kategóriában): Ricky Martin feat. Yandel – La Mordidita

A legnépszerűbb mexikói férfi előadó: Louis Coronel

A legnépszerűbb mexikói együttes: Julión Álvarez y su Norteño Banda

A legnépszerűbb mexikói dal: Julión Álvarez y su Norteño Banda – Y Así Fue

A legnépszerűbb városi férfi előadó: Daddy Yankee

A legnépszerűbb áttörő előadó: Demi Lovato

A legnépszerűbb trópusi hangulatú dal: Gente de Zona feat. Marc Anthony – La Gozadera

A legnépszerűbb táncdal: Zedd feat. Selena Gomez – I Want You To Know

Volt egyszer egy Mexikó

A legtöbbet „streamelt” dal: Nicky Jam & Enrique Iglesias – El Perdón

A legnépszerűbb városi együttes: Gente de Zona

Enrique, a menő fej

Enrique Miguel Iglesias Preysler Spanyolországban, Madridban született 1975. május 8-án. Apja híres énekes, Julio Iglesias, anyja pedig Isabel Preysler modell. Két testvére van, Julio Iglesias Jr. és Chabeli Iglesias. A szülei 1978-ban váltak el, amikor Enrique 3 éves volt. Miután az ETA terrorista szervezet elrabolta a nagypapáját, dr. Julio Iglesias Puga-t, 1981 decemberében Spanyolországban, Enrique-nek és Julio José-nak, el kellett válniuk az anyjuktól, Isabeltől, és az apjukhoz kellett költözniük Miami-ba. Enrique ekkor 7 éves volt. Az alma nem esett messze a fájától, 15 éves korában kezdett el dalszövegeket írni, a középiskolá-

ban játszott a Hello, Dolly! című musicalben. Első albumát titokban Torontóban vette fel, álnevet használt, így Enrique Martinez néven hallhattunk róla először. Úgy tudni el akarta kerülni, hogy híres apjával hasonlítsák össze, de állítólag a papa sem támogatta a fia ének-lési ambícióit. Az álca jól sikerült, édesapja csak akkor tudta meg, hogy fia nyomdokaiba lépett, amikor megjelent első debütáló lemeze. Ez utána több évig tartó feszültséget okozott közöttük. Enrique azóta világhírnévre tett szert, és immár négy nyelven énekel: spanyolul, portugálul, olaszul és angolul. A színészkedés iránt is érdeklődik. Játszott Johnny Depp és Antonio Banderas mellett a Volt egyszer egy Mexikó című filmben. Sorozatokban is megjelent, szerepet kapott a Két pasi – meggy egy kicsiben Charlie Sheen oldalán, de az Így jártam anyáttal sorozat harmadik évadjának első két epizódjában is szerepelt.

E HETI TÉMÁNK – A MOZGÓKÉP

Eláll a lélegzet

Alaterna magica segítségével már a 17. században lehetséges volt rajzolt képeket úgy kivetíteni, hogy azok a mozgás illúzióját keltsék. Ennek ellenére a 19. század második feléig az átlagember (a mai viszonyokhoz képest) ritkán látott minőségi, színes képet. Leginkább templomban vagy képtárakban találkozhatott velük. A 19. század végén a technika – azon belül különösen a nyomdászat és a fényképezés – ugrásszerű fejlődésével elterjedtek a családi fotók, képeslapok, képes újságok – a mindennapi élet részévé vált a kép. Ezzel megteremtődtek a mozgóképgyártás technikai és esztétikai alapfeltételei.

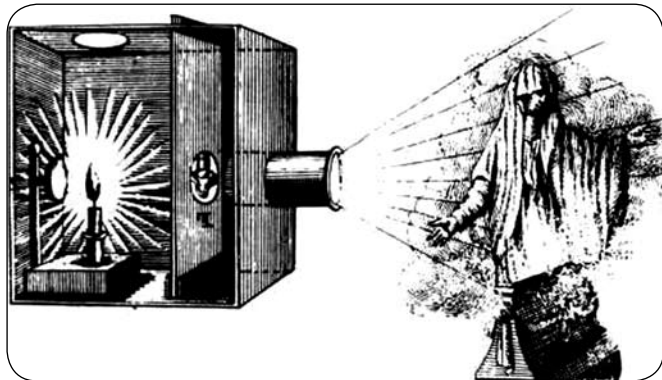
1894-ben New Yorkban Edison üzembe helyezi a **kinetoszkópját**. Ez tulajdonképpen egy szekrény, amelybe az érdeklődő – pénzbedobás után – belekukucskálva egy filmszalagra rögzített mozgóképet láthatott. Le Prince még kezdetleges papírszalagot használt, de Edison gépében már a Kodak gyár által tömegesen előállított, fényképezésre alkalmas rugalmas hártya pörög (film=hártya). Antoine Lumière francia fényképlemez- és fotocikkgyáros meglátja az Edison-féle gépben az üzleti lehetőséget, ezért megbízza fiait (Auguste és Louis), alakítsák át úgy, hogy a filmszalagot kivetítve egy időben egyszerre több ember is nézhessen. A Lumière fivérek 1895-ben tartják az első nyilvános vetítést, és ezzel mint a mozgókép fölталálói bevonulnak a történelembe.

Bosnyák Ernő és Lifka Sándor a vajdasági mozgókép úttörői

1904-ben Oscar Mester német producer saját fejlesztésű berendezésével, a **biofonnal** kápráztatta el a St. Louis-i világiállítás látogatóit, mint új hangosítási kísérletével. Ez az eljárás azonban még nem nevezhető *hangosfilmnek*, hiszen nem maga a film volt hangosított. Ezért az eljárás neve: *hangzófilm*. A hangszóró a lemezjátszó tölcésére volt, amelynek a hangját sokszor elnyomta a mozigép kattogása. Közben kísérleteztek az igazi megoldáson: a képek és a hangok egyidejű, egyetlen celluloid szalagra rögzítésén. 1922-ben három német mérnök levetített első hangosfilmjét Berlinben, de a Warner Brothers A dzsesszénekes című 1927-es munkájával vette kezdetét a hangosfilm korszaka. A filmben a főszerepet Al Jolson fehérbőrű színész játszotta, akit négerre sminkeltek, mivel akkor még fekete bőrű színész nem játszhatott főszerepet. A **filmipar** a siker ellenére is vonakodott áttérni a hangosfilmre.

A Movietone eljárás lendített a hangosfilm térhódításán. Az 1930-as években a lemezre történő hangrögzítés helyett szalagra vették a hangot. 1940-ben Walt Disney Fantázia című rajzfilmjében először használ-

A laterna magica működési elve nagyon egyszerű: a lencsére festett képek egy lámpás segítségével vászonra vetíthetők, s ahogy a lencsék cserélődnek, a néző a képek mozgásának illúzióját érzékeli

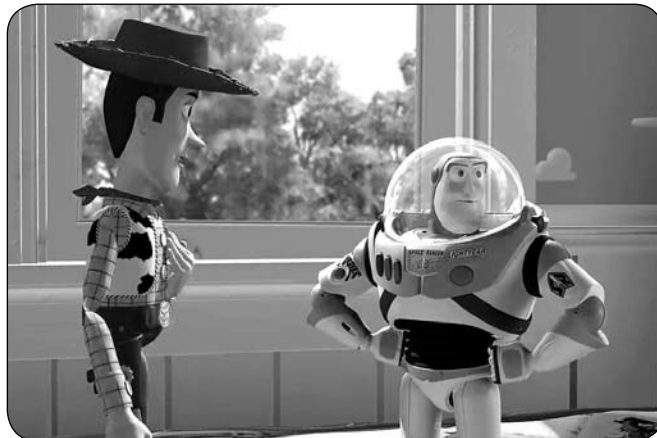
Az 1888-ban készült Roundhayi kerti jelenetei a legelső fennmaradt film. A fekete-fehér alig pár másodpercnyi kisfilmet az angliai Leeds egyik külvárosában, Roundhayben készítette Louis Aimé Augustin Le Prince. Ti is megnézhetitek a következő honlapon: https://hu.wikipedia.org/wiki/Roundhayi_kerti_jelenet

ták a sztereó hangot. 1902-ben készült az első színes film, de a fénykora jóval később jött el.

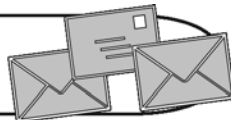
Az 1980/90-es évekre a számítógépek fejlődésével egyre inkább elterjedt a CGI (Computer-Generated Imagery) számítógép generálta ábrázolás. Ez egyre inkább meggyőzőbbé, könnyebbé és olcsóbbá tette a filmkészítést, és ez lehetőséget adott filmre vinni olyan dolgokat, amelyek addig elképzelhetetlenek voltak (például fantasy és sci-fi filmekben). Az ezredfordulóra egy nagy költségvetésű filmforgatás jobban különbözött az előzőektől, mint bármikor. A színészek üres zöld, vagy kék háttér előtt játszottak, vagy játszanak, a díszleteket ugyanis csupán az utómunkálatok során helyezik fel. Gyakoriak a látványos, három dimenzióban létrehozott, tágas, távlatos hátterek, sőt szereplők. A nyaktörő mutatóvonalokban a színészeket számítógépes modellel helyettesítik. Az élethűség kedvéért a színészek testét digitalizálják, majd ha nem számítógéppel könnyen létrehozható mozgásról van szó, akkor a kaszkadőrök mozdulatait is, azokat pedig összeillesztik.

A Toy Story – Játékháború volt 1995-ben az első egész estés, teljes időtartamában **számítógéppel készített film**. 2002-ben A Gyűrűk Ura második részében sok ezernyi statisztá nélkül hoztak létre élethű méretű hadsereget több hónapnyi számítógépes renderelés után. Egy évvel korábban már az animációs filmek terén előállította a lélegzetet a Final Fantasy – A harc szelleme egész estés, teljes egészében számítógéppel készült, csaknem fotorealistikus ábrázolásával.

Ki tudja, mi következik még?

Az első teljes egész számítógéppel készített film az 1995-ben készített Toy Story – Játékháború

A finom falatokért is meg kell dolgozni

Az idei október eleji Gyermekhét a bácskertes/kupuszina József Attila Általános Iskolában a tudomány jegyében zajlott. A heti programot a diákszövetség képviselői szervezték meg iskolánk pszichológusának a segítségével.

Megemlékeztünk Nikola Tesláról, a híres felfedezőről. Minden osztály bemutatott egy tudományos kísérletet. Az érdekes program a következőképp alakult:

- * a hétfői napot egy Tesla-kiállításal kezdtük, a folyosó pannóit a tudós, felfedező képeivel, valamint a róla szóló írásokkal, felfedezéseit ábrázoló illusztrációkkal díszítettük. Felavattuk az elsős kisdíjakat, szép pólokat kaptak ajándékba. Megtanultuk a közös táncot, melyet a többi napokon is eltáncoltunk a nagyszünetekben.

- * A keddi napon hagyományos futóversenyt rendeztünk a falu focipályáján, a legügyesebb s leggyorsabb futóink diplomát és csokoládét kaptak.

- * Szerdán az alsós osztályok mutatták be kísérleteiket, ezután egy kivetítőn megtekinthettük Edison Mágus című rövid dokumentumfilmjét. Ezt követte az Idegenek inváziója nevű háttérjáték.

- * A csütörtöki programot Colorado Springs találmányai nevezetű prezentáció bemutatása, valamint A hét próba elnevezésű zseton-

BÁCSKERTES

Gyermekhét a tudomány jegyében

cserélgető játék alkotta, a diákok tanárai által megadott különféle feladatokat oldottak meg.

* Az utolsó napon, pénteken délelőtt a felsősök mutatták be érdekes kísérleteiket, és amíg délután Figura Ede szórakoztatta az alsósokat egy zenés, irodalmi összeállítással, addig mi, felsősök nyaraltunk az iskolaudvarban, ízletes finomságokat fogyaszthattunk.

Jól éreztük magunkat ezen a héten is. Várjuk a jövő év Gyermekhetének meglepetéseit!

A beszámolót készítették: Tallósi Adrienn, Szőke Kovács Sára, Guzsvány Noémi és Molnár Kitti, 6. osztály, József Attila iskola, Bácskertes/Kupuszina

Felavatták az elsősöket

Toborzó volt Szabadkán

A tanév kezdetén toborzót szervezett az 52. Kosztolányi Dezső Cserkészcsapat a szabadkai református templom udvarában. Ezt megelőzően az iskolában meghirdetjük a programot, és plakátokat raktunk ki az Ivan Goran Kovačić, a Széchenyi István, a Majsai úti és még néhány általános iskolában.

A toborzó napján 35-en jöttek el, sok-sok kis lurkóval gyarapodott a csapat. A gyerekeknek egy nagy játékban meg kellett keres-

nie tíz állomást, és teljesíteni a feladatokat. Az állomások között szerepelt kirakós, mogyorókrémes kenyér evő, állatos, ügyességi állomás, amelyeket a gyerekek örömmel teljesítettek. Miközben futkostak állomásról állomásra, a szülőknek előadást tartottak a cserkészzel kapcsolatban. Az új tagokból két új őr született: a Hiúz és a Farkas őr,

valamint megnőtt a Liliom és a kiscserkész Csikó őrök lélekszáma. A gyerekek ezen a napon boldogan mehettek haza. Életük egy fontos döntését hozták meg azzal, hogy csatlakoztak a cserkészethez.

Sótanyi Bálint őr, Hiúz őr, 52. számú Kosztolányi Dezső Cserkészcsapat, Szabadka

Hogyan kezeled a csalódást?

Romokban heversz, ha valaki nem tartja be a neked tett ígéretét? Vagy úgy teszel, mintha észre sem vennéd a másik hibáját?

1. Egy baleset után meglátogatod a barátnődet. Mit mondasz neki?

- a) Látszik, hogy megviselt a dolog. (4)
- b) Fel a fejjel, lesz ez még jobb is! (0)
- c) Mondd el, hogy történt! (2)

2. Egy kvízzjáték résztvevője vagy, nagy pénzüsszeg a tét. Bizonytalan vagy, és nincs segítséged. Mi legyen?

- a) Egyszer élünk, úgyhogy rávágom a választ. (0)
- b) Befejezem a játékot. (4)
- c) Szép nyugodtan átgondolom az összes lehetőséget, majd döntök. (2)

3. A tengerpartra mennél nyaralni, a családod viszont máshová. Kinek az akarata érvényesül?

- a) Én engedek. Nem hallgatom a többiek nyafogását a szünidő alatt. (4)
- b) Addig vitatkozunk, amíg nem találunk valami megoldást. (2)
- c) Az enyém. (0)

4. A barátnődnek problémája van, és hozzád fordul. Hogyan vigasztalod meg?

- a) Felajánlom: máskor is forduljon hozzám. (4)
- b) Elhárítom, mondván, menjünk bulizni. (0)
- c) Megkérem, mesélje el pontosan, min megy keresztül. (2)

5. Melyik vélekedést osztod leginkább?

- a) Az ember mindenképp cselekedjen. (0)
- b) Az ember gondolkodjon, mielőtt dönt. (2)
- c) Az ember megbízhatatlan lény. (4)

Értékelés

0–6 pont: Az erős akaratú

Te remekül leplezed a csalódást! Bármi történjen is, tele vagy tetterővel, optimizmussal, rendíthetetlen hittel és bizakodással úgy döntesz: irány a szebb jövő! A családod és a barátaid sokra tartják a lelkiérodet. Ám vigyázz, nehogy kíméletlenné válj, figyelj arra, amit mások mondanak!

Tanács: Jó, ha nem fognak ki rajtad a csalódások, de gondolj azokra is, akiknek szükségük van rá, hogy néha meghallgasd őket.

7–13 pont: A racionális

Te egyszerűen tudomásul veszed a csalódásokat, hideg fejjel mérlegelve, hogyan történhetett ilyesmi. Gyűjtöd a tényeket és az információkat, hogy a balul sikerült randevú vagy szerelmi csalódás ne eshessen meg veled újra. Vigyázat: az ész nem mindig tud felülkerekedni a szívügyeken.

Tanács: Hallgass olykor az ösztöneidre is! Ha nem rejtetted mindig véka alá a csalódottságod, hamarabb találsz valakit, aki megvigasztal.

14–20 pont: A csalódott

Ami elromolhat, az el is romlik! – vallod. Új srác jelenik meg az életedben? Szakítani fog veled. A legjobb barátnőd is biztos rosszat mond rólad a hátad mögött. Épp ezért vagy dühös, sértődött és hajlamos a sírásra. Ha negatívan állsz a dolghoz, ne csodálkozz, hogy bekövetkezik az, amitől tartasz.

Tanács: Elég az áldozatszerepből, légy nyitott a meglepetésekre! Kicsit több ön-bizalommal a jó dolgokat is bevonhatod az életedbe.

Horoszkóp

Kos

Szeretnél egy kis magányt, hogy végre magadra figyelhess, és ne kelljen mások véleményével foglalkoznod. Most erre is lehetőség adódik, és ez kifejezetten jót tesz a hangulatodnak.

Bika

Nem érdemes a múlt emlékei között keresgélni, mert azokat már úgysem lehet megidézni pontosan. A jelenben azonban van olyasmi, ami kiérdemelne a figyelmedet, fordulj inkább afelé!

Ikrek

Nem szeretsz földbe döngölni másokat, de most érvényesítened kell az akaratodat, és ha nem vesznek komolyan, akkor kénytelen leszel határozottabban fellépni. Ha elég nagy a tét, akkor megéri.

Rák

Nem az alapján ítélsz meg másokat, hogy honnan jönnek, hanem az alapján, hogy hová tartanak. Éppen ezért elvárod, hogy rád is hasonlóképpen nézzenek az emberek, és ez teljesen jogos is.

Oroszlán

Nem akarsz titkokat tartani mások előtt, mégis vágyasz egy kis magányra, arra, hogy legyen saját területed. Nem szeretnél titkolózni, de a legbensőbb gondolataidat sem szeretnéd kitergetni.

Szűz

Ne foglalkozz túlságosan olyan feladatokkal, amelyekért nem neked kellene felelősnek lenned! Vannak körülötted mások is, akik vállalhatnák a munka egy részét, mégis csak rád mutogatnak.

Mérleg

Túl sok mindent akarsz egyszerre, és ugyan nincs lehetetlen előtted, az nem kizárt, hogy a tervek megvalósítása közben alaposan kimerülsz. Hagyj időt magadnak a pihenésre is!

Skorpió

Nem tudsz már tovább halogatni valamit, ami egyre jobban a körmödre ég, pedig a körülmények továbbra sem kedveznek a megvalósításnak. Most azonban már kénytelen leszel cselekedni.

Nyilas

Ne várj tovább a tökéletes pillanatra, mert lehet, hogy sosem jön el! Gazdálkodj abból, amid van, használd ki a jelenlegi alkalmat! Apró lépésekben, de előre haladsz majd.

Bak

Úgy érzed, egyszerre kellene két helyen lenned, és egyszerre kellene két elvárásnak is megfelelned. Ez még neked sem mehet, a legbölcsebb, amit tehetsz, ha a megérezésedet követed.

Vízöntő

Szeretnél közelebb kerülni valakihez, de zárt kapukat találsz. Adj neki egy kis időt, hamarosan megnyílik, csak szüksége van arra, hogy rendezze a dolgait. Addig ne erőltess semmit!

Halak

Hiába teszel meg mindent, így is azt érzed, hogy valami nem a tervek szerint alakul, és kezdesz arra gyanakodni, hogy valaki ellened játszik. Terítsd ki a kártyádat, akkor mások is így tesznek!

„Kedves Bizi!

Ne tudom, kihez forduljak tanácsért, ezért neked írok, hátha tudsz segíteni. Van egy lány az osztályomban, aki mindenkit idegesít, különösen a barátnőmet és engem. Furcsán beszél, sok szót ki sem tud rendesen mondani. Állandóan betolakszik közénk, és eltereli a szót, amikor beszélgetünk. Mindemellett még rettenetesen büdös is, annak ellenére, hogy a ruhái tiszták, és normális körülmények között él. Sőt, a szülei gazdagabbak is, mint az én szüleim. De ez nem akkora gond, mint az, hogy unalmas, ránk tapad, és beképzelt is. Az iskolában állandóan a nyomunkban van, és hallgatózik. Nemrégiben a legjobb barátnőmnak akartam elmondani egy titkot, és nem akartuk, hogy hallja, miről van szó. Ezért ő beáruult bennünket az osztályfőnököknek. Megpróbáltuk megmagyarázni a tanárnőnek, hogy titokról van szó, és neki nem akarjuk elmondani, de a tanárnő azt mondta, hogy ne legyünk szemtelenek vele, mert ő a barátnőnk, ezért meg kell vele osztanunk dolgokat. Ez persze nem igaz, mert nem a barátnőnk, csak az osztálytársnőnk. A helyzet a tornaórán a legrosszabb, különösen olyankor, amikor a tanárnő labdát ad, és azt játszhatunk, amit akarunk. Ilyenkor a lány csak ordítozik, meggoromba, ha nem azt játsszuk, amit ő akar. Neki a két tűz között a kedvence. Ha viszont mi röplabdázni akarunk, akkor árulkodik a tanárnőnek. Mit tegyünk? Kérlek, segíts!

D. D.”

Válasz:

Kedves D. D.!

Úgy tűnik, mindkét fél keményen bebástyázta magát. Ti azt szeretnétek, hogy a lányt eltávolítsátok a társaságotokból, és ezért mindent megtesztek. Ő viszont megtesz mindent, hogy bekapcsolódhasson abba a társaságba, amelyiknek nagyon szeretne a tagja lenni. Benneteket zavar a tolazkodása, az akaratoskodása, hogy ő akar parancsolni nektek, ő meg azért csinál mindent, hogy hozzátok tartozzon, és ne legyen egyedül. Biztos vagyok abban, hogy korábban voltak olyan időszakok, amikor jól megvoltatok egymással, és nem okozott gondot számotokra a társasága. Gondolj arra az időkre és esetekre, amikor kevesebbet ment utána, hallgatózott, amikor nem veszekedtetek egymással! Mit tettél, hogyan viselkedtél vele akkor? Fontos, hogy leírd ezeket a helyzeteket és a viselkedéseket, így ugyanis könnyebben megtaláljátok a megoldást. Azon is gondolkodjatok el, mit tesznek ti, hogy a társatok mind jobban és jobban ellenkezzen veletek! Az osztályfőnökkel feltétlenül újra beszélgetek kell. Mondjátok el, higgadtan a problémátokat, és kérjétek tőle segítséget, hogy az osztálytársnők be tudjon kapcsolódni a közösségekbe, pontosabban az osztályközösségekbe! Beszélgetsetek el arról osztályfőnöki órán, hogy ki hogyan érzi magát az osztályban, mi az, amiért jó ebbe az osztályba járni, és mi az, ami zavar benneteket, ami nem jó. Persze tegyétek ezt vádaskodás, durva és csúnya szavak használata, valamint támadó álláspont nélkül! Keressetek közösen olyan tevékenységeket, úgy az osztályfőnöki órára, mint a szünetekre, ahol együttműködhetek, jól megvagytok egymással! Fontos, hogy mielőbb megbeszéljétek a dolgot valakivel, hogy ne fadjon el még jobban a helyzet. Az osztályfőnök mellett vannak még személyek, akiktől segítséget kérhettek: tanár, akiben megbízhattok, az iskola pedagógusa, pszichológusa, és ott van még a tanító nénitek is, aki jól ismer benneteket. A változás nem jön magától, közösen kell dolgozni rajta, ehhez pedig főleg jóakarát és együttműködés kell.

„Kedves Bizalmas sorok!

Ez a kedvenc rovatom vagy a Jó Pajtásban, de ettől függetlenül sokat gondolkodtam azon, hogy tanácsot kérjek-e, megírom-e a gondomat. Tudom, hogy nem vagyok egyedül, másokat bánt az enyémhez hasonló probléma. 14 éves vagyok. Nyár óta járok egy fiúval. A környezetemben, a barátok, ismerősök közül sokan tudják is, hogy fiúm van. A gondom az, hogy a szüleim semmit sem sejtene. Eddig egyik fiúmról sem tudtak, nem beszéltem nekik a szerelmeimről. A fiúm 3 évvel idősebb nálam, középiskolás. Nem kellene rejtegetnem, sőt büszke lehetnék rá. Tulajdonképpen az anyukámmal mindenről szoktam beszélgetni, kivéve a fiúkról. Nem tudom, miért nincs bátorságom megmondani nekik, hogy van fiúm. Tulajdonképpen semmitől sem félek. Valójában nem tudom, hogyan reagálna, ha elmondanám neki. Jó lenne, ha meg tudnám beszélni a dolgokat az anyukámmal, mert számos dologban rengeteget tudott segíteni. A szerelmi dolgokban is jó lenne hallani a véleményét. Mit tegyek? Hogyan, milyen módon fogjak hozzá?

Mini”

Válasz:

Kedves Mini!

Ha újraolvasod, amit a leveledben leírtál, észre fogod venni, hogy az édesanyádról csak jó dolgokat írtál. A jó szülő a jelekből is tudja, hogy a gyermekével történik valami. Biztos, hogy ha más nem, az anyukád igenis tudja, hogy szerelmes vagy, és sejtí, hogy fiúd is van. Várja, hogy te tedd meg a lépést, és elmondd neki, mi is történik veled. Ismerve az emberi természetet, abban is biztos vagyok, hogy volt már valaki, aki elmondta neki a veled kapcsolatos híreket. Tudnod kell, hogy a te életkorodban nem különös, ha valakinek fiúja van, és az anyudat nem fogja meglepni különösebben a bejelentéssel. Használd ki a köztetek fennálló eddigi jó kapcsolatot, amely lehetett volna egy kicsit nyitottabb is a te részedről! Úgy tűnik, voltak fontos témák, amelyeket eddig kerültetek, és ezek közé tartozik a szerelem, a szexualitás kérdése is. Lehetséges, hogy azért, mert erről az édesanyád nem beszélt, hallgatott. Lehet, hogy te magad úgy láttad, ez tiltott téma, amelyről nem kell, nem szabad beszélni. Most már eljött az idő, hogy te magad felhozd beszélgetés közben ezt a témát, és feltedd az édesanyádnak azokat a kérdéseket, amelyekre keresed a válaszokat. Jó, ha spontánul kerül szó a beszélgetésre, de nyugodtan készülhetsz is. Keress egy filmet, amelyik ezzel a „szerelmi”, szülő-gyerek viszonyról szól! Nézzétek meg együtt, vagy egyszerűen mondd el az anyunak, hogy számodra fontos dologról szeretnél vele négy szemközt beszélgetni. A beszélgetést kérdésekkel kezdhethet. Faggassd ki édesanyádat, milyen volt, mit érzett, amikor ő lett először komolyan szerelmes. Azt is elmondhatod neki, hogy neked is van az életben egy különleges személy. Biztos vagyok benne, hogy nagyon gyorsan megtaláljátok a közös hangot, tapasztalatot cseréltek, és a szüleid is (előbb az anyu), meglátják, te sem vagy már kicsi lány, érett érzelmeid vannak, komolyan, felelősségteljesen gondolkozol és viselkedsz.

Fontos, hogy az iskolai teljesítményed ne csökkenjen, tartsd magad a megbeszéltekhez, ami a házon kívül eltöltött időre vonatkozik! Igyekezz őszintén és megbízhatóan viselkedni a szüleiddel. Ha különösebben nem változik meg a viselkedésed, és nem romlik az iskolai teljesítményed, biztos, hogy nem fognak a szüleid gondot csinálni a dologból.

Tanulási tippek tanulni nem szerető diákoknak

Néha kifejezetten nagy kihívást jelent diáknak lenni, különösen akkor, amikor sok a dolgod, vagy amikor nincs hangulatod a tanuláshoz. Csak semmi aggodalom! Akad néhány trükk, amellyel könnyebbé teheted az életedet. Az alábbi egyszerű tippek segíteni fognak, hogy megnyugodj, és áttörd a mentális korlátokat, melyek visszatartanak attól, hogy jobban teljesíts. Ezekkel a trükkökkel sokkal könnyebben fogsz jó jegyeket szerezni, szóval figyelj és tanulj!

Jegyzetelj különböző színű tollakkal!

Annak érdekében, hogy feltűzeld, fejed a vizuális memóriádat, és kevesebb időt kelljen tanulással töltened, használj különböző színű tollakat, kihúzókat a jegyzeteléshez! Ez sokkal élvezetesebbé teszi az amúgy monoton tanulást, és a végén még szép is lesz a füzeted.

Kezdj a könnyebb feladatokkal!

Amikor sok feladatot kell végrehajtanod, kezdj a könnyebbekkel, mivel ezek erőt fognak adni a nehezebbek elvégzéséhez.

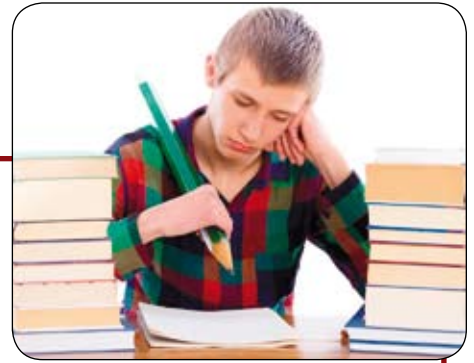
Minden egyes házi feladat, amelyet megoldtál, önbizalmat fog kölcsönözni, és motiválni fog, hogy ne állj le, amíg nem végeztél minden teendővel.

Hallgass egy kis klasszikus vagy instrumentális zenét!

Hallottál már a Mozart-hatásról? Rengeg tanulmány bizonyította, hogy ha Mozart klasszikus zenéjét hallgatod, rövid időre javulnak a kognitív képességeid, és a teljesítményküszöbödöt is kitolhatod. Ezenkívül az instrumentális zene remek segítség, hogy kikapcsolódj, és ezáltal jobban tudj koncentrálni a feladataidra.

Használd fejhallgatót, hogy jobban összpontosíts a tanulnivalóra!

Amikor tanulsz, csak jusson eszedbe a következő: fejhallgató be, világ ki. Felejts el mindent, és csak arra fókuszálj, amit tanulnod kell! Mint azt említettük az előző pontban, hallgass klasszikus zenét, vagy bármi mást, ami nem vonja el a figyelmedet. Ennek következtében úgy fogod érezni, hogy repül az idő, és így több dolgot tudsz elvégezni.

Tarts rövid szüneteket!

Amikor tanulsz, tarts több rövid szünetet, de figyelj oda, hogy ne vidd túlzásba! Körülbelül minden 30 pernyi tanulás után van 5 perced, amikor kifújhatod magadat, járhatasz egyet, nyújtózkodhatsz.

Ha sok a teendőd, fogj hozzá hamar!

Sok tanulmány bizonyítja, hogy azok az emberek, akik korán kelnek, sokkal produktívabbak. Úgy tűnik, a napfény ébren tart és energizál minket. Minden nap készíts egy listát arról, mit kell csinálnod! Kezdj a könnyebbekkel, és amikor magabiztosabbnak érzed magad, nekiláthatsz a nagyobb megpróbáltatásoknak. Ne add fel, amíg mindent el nem végeztél, ami a listán szerepel!

A diákéletnek megvan a maga előnye és hátránya, nem mindig egyszerű elvégezni az iskolában kapott feladatokat, de egy kevés odafigyeléssel, türelemmel és elhivatottsággal hamar végezni fogsz a tennivalókkal!

Miért csuklunk?

Tudtad, hogy a csuklás férfiaknál gyakrabban figyelhető meg, mint nőknél?

A csuklás kellemetlen, és a szervezet számára sem hasznos. A jelenség a rekeszizom akaratlan görcse, amely során gyors belégzés jön létre. A levegő a tüdőbe szívódik a reflexesen záródó hangrészen keresztül, ez okozza ezt a különös hangjelenséget. Bár rendszerint jóindulatú, és magától megszűnik, ha órákig-napokig tart, sőt fokozódik is, akár komolyabb kiváltó ok is lehet a háttérben. Ebben az esetben érdemes orvoshoz fordulni.

Hogyan alakul ki a csuklás?

A csuklás kialakulásáért két agyideg, a bolygóideg és a nyelv-garat ideg felelős. Ha ezek az idegek ingerületbe jönnek, az agy meghatározott területén átkapcsolódva a rekeszizom idegén keresztül csuklást idéznek elő.

A bolygóideg egy szakaszon a nyelőcső mellett fut, majd a gyomor falát is behálózza. Ez az oka annak, hogy bőséges étkezés után gyakoribb a csuklás. Leggyakrabban a gyomor és a belek izgatása okozza, de lehet központi eredetű, és ez gyakran makacs jelenség.

A jóindulatú, magától szűnő csuklás okai

- a gyomor feszülése (szénsavas italok, levegőnyelés, túl nagy mennyiségű étel fogyasztása)
- hirtelen hőmérsékletváltozás (forró és hideg folyadékok, hidegzuhany)
- alkoholfogyasztás
- izgalom, stressz
- nevetés.

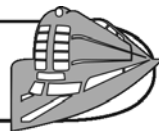

Hogyan szüntethető meg a csuklás?

Számos egyszerű gyógymód létezik ártalmatlan csuklás esetén, amelyek, ha hisznek benne, hasznos lehet. Amit tudományosan is igazoltak:

- Segíthet, ha néhány légzési ciklust kihagyunk, és a levegőt benntartjuk, vagy papírzacskóba lélegezünk.
- Gyors vízivás, száraz kenyér, vagy jégdarab lenyelése.
- Hatékony lehet a rekeszizom ingerlése a térdek mellkashoz szorításával.
- A megijesztés a csuklás ritmusától eltérő fázisban vált ki belégzést.

Ha a fenti praktikák nem segítenek, az alapbetegség kezelése mellett gyógyszeres kezelésre is van lehetőség.

A Nyíregyházi Állatpark a legjobbak között Európában

Mi, vajdaságiak ritkán utazunk Magyarország északkeleti részébe. Biztosan van kivétel, ám becslésünk szerint Nyíregyházára és ott is az állatparkba csak kevesen juthattak el. Pedig csodálatos lehet, ezt bizonyítja egy nemrég felröppent hír is, miszerint a Nyíregyházi Állatpark – két dániai állatkerttel holtversenyben – az első helyen végzett Európában az 500 ezer látogató alatti kategóriában egy független állatkerti elemző szervezet felmérése szerint. Ezért kukkantunk be most épp erre a helyre.

Vigyázat, nem macskák, hanem szibériai tigriskölykök

Anthony Sheridan állatkerti szakértő alapítványa Európa száz állatkertjét vizsgálta meg három, a látogatók száma szerinti csoportba osztva, 40 szempont alapján. A közzétett adatok szerint a 250 ezer és 500 ezer közötti látogatói kategóriában a Nyíregyházi Állatpark a dániai Aalborg és Odense állatkertjeivel együtt azonos pontszámmal az első helyen végzett. Ugyanebben a csoportban a Szegedi Vadaspark a 26., a Veszprémi Állatkert pedig a 33. helyezést érte el. A minősítési rangsor szerint az egymillió látogató fölötti kategóriában Bécs lett az első, az ezen a listán szereplő budapesti pedig a 14. lett.

A **Nyíregyházi Állatpark** a várostól 5 kilométerre a sóstói üdülőövezetben talál

A látogatók szavazatai alapján Bonifác lett a kis fóka neve, négyéves nővérét Baracknak hívják

A zöld Nyíregyháza madártávlatból

ható, ahol természetes, szinte háborítatlan környezetben kapott helyet, egy tölgyerdő mélyén. **A csaknem 30 hektáros területen** szinte végigjárhatjuk a Földet, megfigyelhetjük, miként élnek a világ különböző vidékein az állatok. **Vagyis a park nem egy szokványos állatkert,** megpróbálja eltüntetni a határokat ember és állat között. Egyedülálló, hogy a **park saját szállodával büszkélkedhet, amelynek a neve Hotel Dzsungel.** Jelenleg 320 faj, 3200 egyede tekinthető meg, olyan ritkaságok, mint a fehér tigris, indiai orrszarvú, fekete jaguár, szirti cápa, jegesmedve, afrikai elefánt, s olyan különleges állat kicsinnyel is meglehet ismerkedni, mint például az első Magyarországon született elefántborjú. A nyíregyházi állatkert egyik különlegessége, hogy tucatjával látható olyan állatfaj, mely az egész országban más-hol nem. Ilyen például a fehér tigris, a páncélos krokodil és a pápaszemes medve.

A sok ritka állatot a minősítésben fontos pontozási szempont volt. A minősítő szervezet

az összes látogatószám mellett vizsgálta a hazai és a külföldi vendégek számát és arányát: az eddigi adatok szerint 250 ezer körül lehet a magyar, és 180–200 ezer közötti a külföldi, többségében Szlovákiából, Lengyelországból, Romániából és Ukrajnából érkezett vendégek száma.

Meglepetés volt az elért eredmény a Nyíregyházi Állatpark számára, mert olyan neves állatparkokat utasított maga mögé, mint a nagy múltú salzburgi vagy a plzeni. A Sóstó ZOO egyébként, ha így folytatja, rövid idő belül átlépheti az évi félmillió látogatószámot. Ehhez mi is hozzájárulhatunk, ha ellátogatunk oda.

N-a

Mi a különbség?

A hozzánk közeli, szerbiai állatkereteket, így a palicsit és a belgrádit is állatkertnek hívjuk, Magyarországon azonban számos hasonló helyet vadasparknak, állatparknak neveznek. Van-e különbség közöttük?

Igen, van. A vadasparkban megpróbálják „utánozni” az állatok eredeti élőhelyét. pl. majmoknak dombos terület, farkasoknak erdő. Ez persze nem lehet ugyanolyan, mint a vadonban, csupán hasonló. Mégis az állatok jobban érezhetik magukat a földes és füves területen, mint a betonon. Az állatkertekben ugyanis beton van a talpuk alatt, és sajnos meglehetősen kis ketrecbe zárják őket, hogy aránylag kis területen sokan elférjenek.

Húha! Ehhez kis bátorság kell!

Keresztrejtvény

1	2			3	4	5		7 GY	8		
9		✿	✿	10				✿	11	GY	
12		13	14					✿		✿	
15 GY					✿	16				17	
CS	✿	18		✿	19		✿	✿	20		
21	22		✿	23		✿	24				
25			26	✿	27			✿	28	SZ	
	✿	29		30		✿	31	32	✿		
	NY										

– Hol szilveszterezünk az idén, drágám?
 – Vettem két jegyet a Koldusoperára.
 – ...
 (A választ a rejtvényben talárod.)

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 9. Kötőszó, 10. 502 római számmal, 11. Agyó betűi, 12. Régi, főleg vallási hagyományokhoz ragaszkodó, 15. Férfinév, 16. Eláraszt, 18. Olga egyneű betűi, 19. Európai nemzet, 20. Indulatszó, 21. Vén, 23. Feszítőeszköz, 24. Robi betűi, 25. Fekete-tengeri félsziget, 27. Három olaszul, 28. Hangtalan nesz, 29. Mező, 31. Népiesen ad.

Függőleges sorok: 2. Gázlómadár, 3. Magyar együttes, 4. O Sole ..., 5. Háztartási gép, 7. Férfinév, 8. Számnév, 13. Adria-i üdülő, 14. Orosz folyó, 17. Nemesgáz, 19. Ügyiratot bevezet, besorol, 22. Görögország, 24. Madridi sportklub, 26. Arab, 30. Tagadószó, 32. 501 római számmal.

Betűrejtvények

1

	TL	
AA		5
	A	

2

ND
OOOO
ZA

3

I
BA
FÜ

4

GER

Skandináv rejtvény (32.)

Rejtvényünkben egy világhírű osztrák zeneszerző nevét és három művének a címét rejtettük el, ezt kell megtalálnotok.

	CSONT- HÉJAS GYÜMÖLCS MÁLTA		PANCSOVA FENVEGE- TÉSSEL JUT PÉNZHEZ		KÖRZET	ARAT	51		SZÓ- TOLDALÉK HULLÁM- TÖRŐ		CSAPADÉK			
	GÉSA EGYNEMŰI			TEGNAPI EGYNEMŰI					ÁGNESKA				DEHOGY! LANKA- DATLANUL FIGYEL	
	RUTIN			SÜLY- MÉRTÉK					FORDÍTVÁ ŐRIÁSKÍGYÓ			MAJDNEM MÉZ		
											ALKALMI	52		
NÉVELŐ			FORDÍTVÁ OLASZ AUTÓ	DÉL-AMERI- KAI FOLYÓ						NÉMET FOLYÓ				
5		MEG- BOSSZUL												
KERTI SZERSZÁM		ROZS SZERBÜL				50		BELGIUM		SZEDD A LÁBAD! OROSZLÁN SZERBÜL				SS
								SAJÁT LÉNYE		FORDÍTVÁ MOSÓPOR- FAJTA D. K.				
						ÉJFÉL ELŐTT		ÉSZAK						
								A TOR VÉGE						
OLASZ TELEVÍZIÓ				URÁN	VATIKÁN	ZÉRO	BESZÉD RÉSZE						GRAMM	
						LUXEMBURG						EZ	1000	
		ZS												

A 31. szám skandináv rejtvényének megfejtése: KAPUCNI, MICISAPKA, MATRÓZSAPKA, ZSOKÉSAKKA

Szókihúzó

E	C	S	E	B	K	Ö	R	Ö	T
G	A	L	E	N	I	K	A	Ó	
E	T	E	Z	M	E	N	Ó	G	
T	A	N	Á	R	I	N	G	O	
R	T	A	G	R	Á	R	I	L	
Á	É	C	E	S	A	A	D	L	
Z	R	L	B	N	T	C	N	I	
Ó	A	A	E	V	É	R	I	S	
B	O	L	H	A	P	I	A	C	

AGRÁR	CSILLOGÓ	HEBEG	TANÁR
BALERINA	CSATATÉR	INDIGÓ	TÖRÖKBECSE
BOLHAPIAC	EGET RÁZÓ	ING	
CICA	GALENIKA	NEMZET	

A fenti szavakat húzd ki a rejtvényrácsból: lentről fel, fentről le, balról jobbra, jobbról balra és az átlók irányába! A megmaradt betűkből egy vajdasági helység nevét olvashatod össze.

5-ből 6

BANDI
DÁVID
JOLÁN
PIROS
TÓDOR

A felsorolt öt nevet olyan sorrendbe írd be a rejtvényrácsba, hogy az átlóban a hatodik név is kialakuljon!

Szóláncok

1

BOROS

POHÁR

2

MESÉS

KÖTŐ

3

JÉG

CSOKOR

4

FÉL

PERTLI

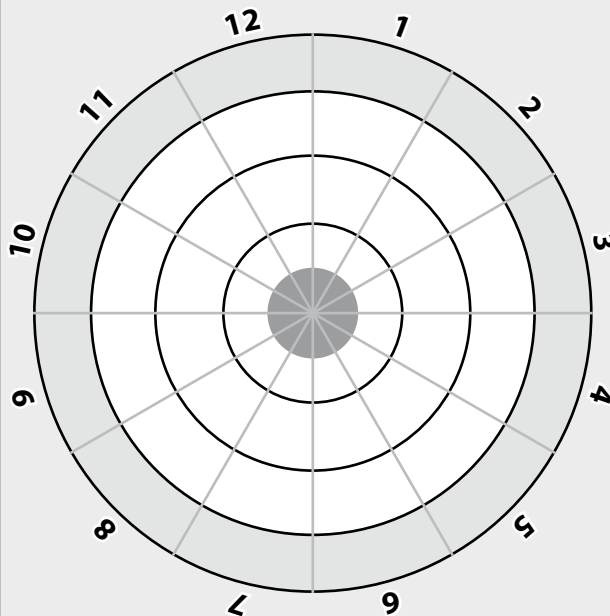
Keress olyan szót, amely mind a felső, mind az alsó szóval egy-egy összetett szót alkot!

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Körbe-körbe

Meghatározások: 1. Súlymérték, 2. Női név becézve, 3. Nyári lábbeli, 4. Növény támasztéka, 5. E nélkül nincs ház, 6. Ravasz állat, 7. Férfinév, 8. Kismacska, 9. Iskola diáknyelven, 10. Eszes, 11. Dal, 12. Angol mértékegység (YARD).

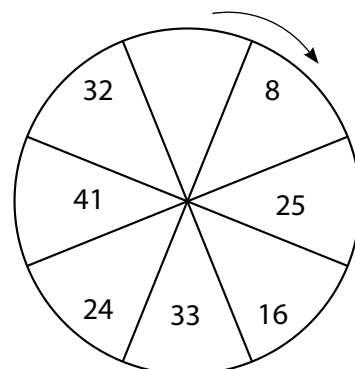
A külső, kiemelt körgyűrűben egy karácsonyi ének kezdő sorának kell kialakulnia.

Szólásmondások

1. Előre iszik a . . . . . bőrére.
2. Bámul, mint . . . . . az új kapura.
3. Bolhából nem lesz . . . . .
4. Összebeszél . . . . . -bogarat.
5. Nem árulok zsákba . . . . .

A fenti szólásmondásokból mindenütt hiányzik egy-egy állat neve. Neked kell megtalálnod, és beírni a helyére.

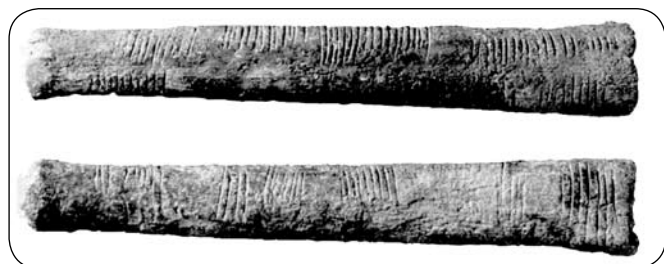
Körszámтан

A számok egy bizonyos logikai sorrendben követik egymást.

Miért is van matematika?

Több ezer évesre tehető a legrégebbi bizonyíték arra, hogy az emberek számoltak. Az Ishango csontot 1960-ban, 55 éve találták Afrika szívében, kora közel 20.000 év lehet. A páviáncsonton talált bevágások azt jelzik, hogy ezekkel valamit számoltak, csak azt nem tudjuk, hogy mit.

A tudósok szerint a csont olyan emberek munkája lehet, akik 10-es és 12-es (vagy 6-os) alapot használtak. Az ilyen értelmezés jobban megfelel az afrikai számolási módszereknek, hiszen itt ma is vannak népcsoportok, amelyek 12-es alapon számolnak. A 12-es alapnak Európában is vannak maradványai: 1 év 12 hónap, 1 nap 2x12 óra, 1 óra 5x12 perc, a zodiákus 12 jelet tartalmaz.

Amikor az emberek nagyobb közösségekben kezdtek élni, azonnal szükségük lett a számokra és a számolásra ahhoz, hogy rendszerezzenek dolgokat, például az állatállományt. I. e. 4000 körül az ősi Sumer Birodalomban agyagtáblákra írták a matematikai eredményeket. Azok az emberek voltak a világ első könyvelői, akik ezekkel a táblákkal foglalkoztak.

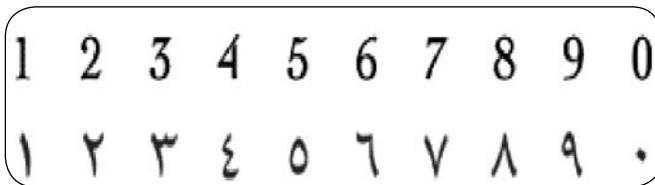
○	8	⊗	⊗⊗	⊗⊗⊗	⊗⊗⊗⊗	⊗⊗⊗⊗⊗	⊗⊗⊗⊗⊗⊗	⊗⊗⊗⊗⊗⊗⊗	○	⊕	⊕⊕	⊕⊕⊕	⊕⊕⊕⊕
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	60	600	3600	36000
									⌒	⊙	⊙	⊙	⊙
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	100	1000	10000	

Sumer és egyiptomi számjegyek

Az ősi Egyiptomban i. e. 3000 körül, vagyis több mint 5000 éve létrehozta egy mértékegységrendszert, melynek alapja a könyök, azaz egy ember alakjának hossza volt. A számokat egytől kilencig vonalakkal jelelték, a nagyobb számokat pedig különböző szimbólumokkal.

A római számok leírásához a latin ábécé hét betűjének kombinációját használják: I, V, X, L, C, D, M. Elég egyszerű számlálási rendszer volt, és tulajdonképpen csupán összeadáshoz és kivonáshoz használták. A római számokat alkalmanként még mai segítségül hívják, különösen órákon és dátumok leírásakor.

I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X,
 XI=11, XX=20, L=50, C=100, D=500, M=1000.
 MDCCCLXXXIV=1884

A következő nagy fejlődés a matematikában Indiából származott kb. i. e. 500-ból. Egytől kilencig minden értéknek volt saját jele. I. sz. 1200 körül az arab számok elterjedtek Európában. Ezek azok a számok, amelyek ma is használatban vannak. Az évszázadok folyamán igencsak formálódtak, így a mai arab számokra épp csak hasonlítanak. Lásd ábránkat!

Tudod-e?

Néha a különleges számok kifejezésére szavakat vagy betűket alkalmazunk. Néhányat még ma is használunk közülük, de a legtöbbjükét már nem. Pl. kettő helyett mondhatjuk azt, hogy **pár**, vagy **dupla**.

Egy **tucat** tizenkettőt jelent. A tucat szavunk őse a francia douzaine, de mi a németből vettük át. Ezt a számot használták a régi időkben, és a történészek azt állítják, hogy csoportosításra voltak használatosak, mivel körülbelül 12 holdciklus van a Nap minden ciklusában, vagyis ahogyan mi nevezzük, egy évben.

Olyan is van, hogy **péktucat**, noha nemigen ismerjük! A péktucat tulajdonképpen 13-at jelent. Ezt a pékek találták ki, akik a vásárlóknak plusz egy kenyert, süteményt vagy zsemlet adtak a rendeléshez. A XIII. században ugyanis keményen büntették azokat a pékeket, akik megrövidítették a vásárlókat. Akár a kezüket is levághatták bűnük miatt. Az extra, vagyis a 13. zsemle segített abban, hogy ne tévedhessenek el a matematikában.

Tudod-e mi lehet a grossz? A **grossz** egy nagy tucat (s így már érthető, mi köze a német szóhoz), vagyis $12 \times 12 = 144$. Gyakran használták csomagolásnál és szállításnál, vagy ha nagy tételben akartak vásárolni. **Kisgrossz** is létezett, ez volt a 120, a **nagygrossz** pedig 1728, azaz tizenkétszer 144.

Ha akarom... játék

Ehhez a játékhoz nem kell semmi utasítás, csak egy példa, amely mindent megmagyaráz:

Ha akarom arcrész, ha akarom, ácsorog. Mi az? Áll.

- Ha akarom, agyafúrt, ha akarom lőfegyvert működésbe hozó billentyű. _____
- Ha akarom, lengő mozgást végez, ha akarom, galléros fehérnemű. _____
- Ha akarom, enyhén megfed, ha akarom, ismét, újra. _____
- Ha akarom, testrész, ha akarom, rendes, becsületes. _____
- Ha akarom, őszülni kezd, ha akarom, régi fenyítőeszköz. _____
- Ha akarom, alvás, ha akarom, ilyen vagyok, ha valaki jön hozzám. _____
- Ha akarom, gyógyszer teszi, ha akarom, fél tucat. _____
- Ha akarom, tüzet szüntet, ha akarom, orvosi tevékenységet folytat. _____
- Ha akarom, főváros, ha akarom, író. _____

Megoldás:
 1. Ravasz, 2. Ing, 3. Megint, 4. Derék, 5. Derék, 6. Hálás, 7. Hat, 8. Öt, 9. London.

Homokórák

Hogyan mérsz ki 13 percet, ha egy 5 és egy 7 perces homokóra áll a rendelkezésedre?

Megfejtés:
 Egyszerre indítom a két órát. Amikor az ötperces lejárt, gyorsan megfordítom, s ismét egyszerre pereg mindkettőn a homok. Lejár a fennmaradt két perc a 7-esen, s ettől kezdve számolhatom a 13 percet: 3 perc marad hátra az ötperces órán, kétszer megfordítom, s megvan a 13 perc.

Cukráskodjunk! Tök jó muffin

Itt a sütőtökszezon. Biztosan tudod, hogy a sütőtök nagyon egészséges, és finomabbnál finomabb kalácsokat lehet készíteni belőle. Próbáld ki ezt az őszi muffint!

Hozzávalók 4 főre: 250 g sütőtök, 2 tojás, 80 ml olívaolaj, 150 g liszt, 150 g barna cukor, 1 kk őrölt fahéj, 1 cs. sütőpor, csipet só

A meghámozott, kimagozott, kis darabokra vágott sütőtököt forró sütőben megsütjük, pürésítjük és hűlni hagyjuk.

Egy tálban összekeverjük a tojásokat, az olívaolajat és a kihűlt tökpürét.

Egy másik tálban elvegyítjük a száraz anyagokat: a lisztet, a cukrot, a sütőport, a fahéjat és a csipet sót. A két tál tartalmát összedolgozzuk, és a papírkapszlikkal bélelt (12-es) muffinsütő mélyedéseibe arányosan elosztjuk a tésztát (kb. két evőkanálnyi jut mindegyikbe). 190 fokon kb. 18–20 perc alatt megsütjük.

Gombmintás tök

A tökfaragáshoz nem feltétlenül kell kézügyesség, hiszen használhatsz sablonokat, vagy akár süti kiszűrőket is, amelyekkel főleg nem lesz nehéz a dolgod. Ha újdonságra vágysz, ezt a végtelenül egyszerű, de annál látványosabb technikát is kipróbálhatod.

Válassz ki egy formát vagy rövid feliratot, és rajzold rá a tökre! Ezután fogd a ragasztót, és egyszínű, de eltérő méretű, formájú gombokkal ragaszd végig a felrajzolt vonalakat!

Tipp: Ha tovább szeretnéd fokozni a látványt, köss egy masnit a tök szárára, majd keress neki egy méltó helyet a lakásban!

ZSIBONGÓ

Őszi barkácsötletek

Halloweeni girland

Ha te is szeretsz tököt faragni és ijesztő jelmezbe öltözni, akkor a szörnyen ijesztő dekoráció sem maradhat el.

Mi kell hozzá?

- fekete karton
- fehér selyempapír (vagy kozmetikai törülköendő)
- felragasztható szemecskék
- hungarocell golyók
- univerzális ragasztó
- olló
- fekete tempera
- zsinór

A golyókból készíted el a fejeket (a denevérekét ferdébe fekérté), ezután a fekete kartonból vágd ki a denevérek szárnyait, a fehér papírból pedig formázd meg a szellemeket! Ragaszd fel a szemecskéket, majd a kész figurákat fűzd fel egy zsinórra, és díszítsd vele a szobád!

Madáretető dísz

Ősszel-télen még aktuális is ez a madáretető dísz, de természetesen igazít is készíthetsz, a kismadarak nagyon örülnek majd neki. Persze az sokkal tovább tart, mint ez a papír változat.

Mi kell hozzá?

- színes papírkorongok
- papírragasztó
- kartonlapok
- színes papír
- selyemszalag
- fehér festék

A madáretető papírhengerből készül, de WC-papír gurigát is használhatsz. Kartonlapból vágd ki az alját és a tetőt, színes papírból pedig vágj köröket, amelyeket a tetőre ragasztasz! Szalagra fűzve fel is akaszthatod a madáretetődet.

Oviban

Zolika az óvó nénihez:
 – Segítesz felhúzni a csizmámat?
 – Persze Zolika, ülj le!
 Az óvó néni próbálja felhúzni a gyerekre a csizmát, de sehogy sem megy.
 Végül nagy nehezen ráérszakolja.
 – Óvó néni! Ez a csizma fordítva van rajtam!
 Az óvó néni lerángatja, kezdi az egészet előlről. Valahogy csak sikerül újra.
 – Óvó néni! Ez a csizma nem az enyém!
 Az óvó néni már nagyon ideges, lerántja a csizmát a gyerek lábáról.
 – Akkor melyikben jöttél reggel?
 – Hát ebben.
 – De akkor miért nem a tiéd?
 – Mert a bátyámé, csak ő kinőtte.
 Az óvó néni visszahúzza újból a csizmát.
 – Zolika, hol a kesztyűd meg a sapkád?
 – A csizmámban.

Édes kislány

Egy hétéves kislány bemegy az állatkereskedésbe, és kérdi az eladótól:
 – Elnézést uram, árulnak itt nyulat?
 Az eladó teljesen le van nyugözve attól, hogy milyen aranyos is ez a kislány. Leguggol, hogy egy magasságban legyen vele, majd mézes-mázasan megkérdi:
 – Háááát milyet szeretnél, te kis éééédes? Fehéééret piros szemmel, netááán fekete, hosszú szőrút vagy egy aranyos kis barna színút, lompos fülecskékkel?
 A kislány csipőre teszi a kezét és válaszol:
 – Szerintem a pitonomnak mindegy lesz.

De jó neki!

– De jó a kiscicának – sóhajt fel egy kakusz.
 – Miért? – kérdi egy másik.
 – Mert őt mindig megsimogatják, miniket meg nem.

Rossz gyerekek

– Kisfiam, miért nem mész játszani a Pistikével?
 – Jaj, anya, te szeretnél játszani egy olyan gyerekkel, aki trágár, bunkó, hazudós, lopó és mocskos?
 – Nem.
 – Pistike sem...

Még megvan

A nagymama felháborodottan kérdezi kedvenc kisunokáját:
 – Igaz-e kicsikém, hogy minden ajándékot, amit karácsonyra kaptál, összetörtél?
 – Á, dehogy, nagyikám! A kalapács még megvan!

Tagadás

Nyelvtanórán a gyerekek a mondatokról tanulnak.
 – Gyerekek, mondjatok egy tagadó mondatot!
 Mórica jelentkezik:
 – A Kovács ellopta a tizóraitam.
 – De Mórica, ez egy állítás.
 – Igen, de a Kovács tagadja.

Szólni kéne

Az apa reggel hétkor felébred, magára kapja a ruháit, fogja az aktatáskát, és csak az ajtóból szól vissza:
 – Már így is késésben vagyok, nincs időm reggelizni!
 A feleség és a két gyerek az ablakból integet neki. Amikor eltűnik az autójával, a kicsi megkérdezi:
 – Nem kellett volna szólni neki, hogy vásárnap van?

Kistestvér

– Hát kis testvérkéd született? És mi a neve?
 – Még nem tudjuk. Egy szavát sem lehet érteni.

Gól

Focista mondja a haverjának:
 – Láttad a legutóbbi meccsünket? Lőttem 2 gyönyörű gólt.
 – Nem láttam. És mi lett a végeredmény?
 – 1:1.

Hazudós kutya

– Képzeld, az én kutyám tud hazudni.
 – Bizonyítsd be!
 – Na, Buksi, mit mond a macska?
 – Vau-vau.

Különbség

– Mi a különbség egy kisebb hajó és egy pici cica között?
 – Az egyik torpedóromboló, a másik törpedóromboló.

Lottó

A bolha nyer a lottón. Megkérdezi tőle a barátja:
 – Mit fogsz ezzel a sok pénzzel csinálni?
 – Veszek magamnak egy kutyát, csak egyedül magamnak.

Negatív számok

Az osztály a negatív számokat tanulja, de egy tanuló nem nagyon érti a dolgot. A tanár már nagyon dühös, és így magyaráz:
 – Ha egy buszon vannak nyolcan, és le szállnak tízen, akkor még két embernek kell felszállni, hogy ne legyen senki a buszon.

Agresszív kismalac

Az agresszív kismalac a játékboltban:
 – Kérek egy türelemjátékot. De nagyon gyorsan ám!

Medvecsalád

A medvecsaládnál összejövetel van, egyszer csak az anyamedve megszólal:
 – Kisfiam, be sem mutatkoztál a vendégeknek.
 – Bocs.

Kérdés-felelet

– Miért olyan hosszú a zsiráf nyaka?
 – Mert a feje olyan messze van a testétől, hogy nem lenne, ami összekösse, ha nem lenne ilyen hosszú a nyaka.

– Miért van hátul a mókus farka?
 – Mert elől a mókus van.

– Miért van a medve bundában?
 – Hogy nézne ki esőkabátban!?

– Hogy hívják a hímnemű nyulat?
 – Hapsifüles.

– Melyek a tétova rovarok?
 – A mitévő legyek.

– Hogyan lesz a póknak telefonja?
 – Felmászik a sarokba és telefonja.

– Miért nem hord a méhecske bakancsot?
 – Hogy le ne tapossa a virágokat.

Ebéd

Két hangya éhesen bandukol az erdőben. Meglátnak egy elefántot, amint közeledik feléjük. Azt mondja az egyik:
 – Itt az ebéd, kapjuk el!
 – Jó, de hogyan?
 – Én elgáncsolom, aztán te ráveted magad, és megfojtod.

Biológiaóra

– Melyik madárnak nincs fészke? – kérdi a biológiatanár.
 – A kakukknak.
 – És miért?
 – Mert beköltözött a faliórába.

Értékes

A tanító felszólítja a gyerekeket:
 – Mondjatok valami értékeset, ami ötven évvel ezelőtt nem volt!
 Móricka nyújtja az ujját:
 – Én, tanító úr!

Vegyten

– Professzor úr! – rohan be a tanári szobába egy vegyészhallgató. – Heuréka! Sikerült feltalálnom az abszolút oldószert. Ez húsz másodperc alatt a szó szoros értelmében mindent felold.
 – Mindent?
 – Az égvilágon...
 – Hm... Ez felvet egy érdekes problémát.
 – Éspedig?
 – Miben akarja tartani?

Büntetés

A harmadik általánosban, az utolsó padban két gyerek beszélget óra alatt. Amikor a tanító észreveszi őket, megparancsolja, hogy büntetésképpen százszor írják le a nevüket.
 – Tanító úr kérem, ez nem igazságos – mondja sírva az egyik gyerek.
 – Miért?
 – Azért, mert öt Kis Pálnak hívják, engem meg Tótkomlósfalussy Aladárnak.

Cseresznyeszedés

– Melyik a legjobb időszak a cseresznyeszedésre? – kérdezi a tanító néni.
 – Amikor nincs ott a gazda! – feleli Jani-ka.

Barkochba

– Személy?
 – Igen.
 – Nemes volt?
 – Igen.
 – Ma is emlegetik?
 – Igen.
 – A diákok emlegetik?
 – Igen.
 – Rákérdezhetek?
 – Igen.
 – Csöngessenek Márki.

Felelés

A táblánál lévő felelőt sűrgeti a tanár:
 – Igyekezz fiam, mert mindjárt kicsöngetnek.
 – Én is azt várom.

Irigyli

– Kisfiam, hogy jössz ki a tanító bácsival?
 – Kiválóan, papa! Képzeld, még irigyel is téged:
 – Miből gondolod?
 – Naponta mondogatja: „Ha én lennék az apád!”

Intó

– Ejnye, kislányom, már megint intó van az ellenőrződben!
 – Nem én tehetek róla, anyu, a tanárnő írta bele.

Mit jelképez?

– Ugyebár a képen is látjátok, a New York-i Szabadságszobor egyik kezében könyvet tart, a másikban fáklyát. Ki tudja megmondani, mit jelképez a fáklya? Tessék, Móricka!
 – Azt, hogy sötétben nem lehet olvasni.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz

Kezdjük azonnal a 30. számunkban (október 15.) feltett kérdésre vonatkozó helyes válasszal: a képen látható karikatúrán Justin Bieber látható. Őt nem kell bemutatni nektek, viszont a rajz már magában is érdekes. A helyes választ beküldők közül a szerencse az **adai Albek Évára**, a Cseh Károly iskola hatodikosára mosolygott. Könyvjutalmát november elején postázzuk.

Újabb kérdésünk a növényvilágból merít. Tudjátok-e, hogy **mit tart a kezében a felvételen látható lány?** Annyit elárulunk, hogy vidékeinken sem ismeretlen növényről van szó, bár természetesen még nemigen terjedt el. Ehető, sőt állítólag egészséges is.

A megfejtők közül egy valaki ismét könyvjutalomban részesül. Ha tudjátok a helyes választ, küldjétek be mielőbb a címünkre! Jelentkezéseket november 3-áig fogadjuk levélcímünkön: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címen. A beküldők figyelmét felhívjuk arra, hogy nevük mellett tüntessék fel osztályuk, iskolájuk, lakhelyük nevét és címét. Köszönjük!

Iskoláink névadói

Szeptembertől Kárász Karolina nevét viseli a horgosi iskola

Ettől a tanévtől kezdődően az Október 10. elnevezésű horgosi általános iskola felvette Kárász Karolina nevét. Ki volt Kárász Karolina? A horgosi iskolaépület valamikor leánynevelő, pontosabban árvalány nevelde intézet volt, az egyház keretében működött, és Kárász Karolina hagyatékából épült fel. Az épület ma emlékműnek számít. 1972-ben hozzáépült a mostani iskola rész. A horgosi épületnek 21 tanterme van, a kispiazi kihelyezett tagozatnak, amely szintén a hetvenes évek elején épült, hat tanterme van. Mindkét épület tornateremmel, könyvtárral, felszerelt informatika teremmel és sportpályával van kibővítvé. A tagozatok száma 4 körül alakul, a tanulók létszáma 700 körüli (Horgos és Kispiaç összesen), zömmel magyar ajkúak.

A névváltoztatással méltó emléket állítanak a falualapító Kárász családnak, nemkülönben Kárász Karolinának, aki egykor önfeláldozóan szervezte, irányította és pénzelte a horgosi oktatást és nevelést. Karolina családja adakozó volt, férje, gróf Fejérváry Miklós például Austinban kórházat létesített, amely még ma is működik.

A nyolcadikosok győztek

A szenttamási J. J. Zmaj iskolában a tanév elején papírgyűjtési akciót hirdettek, és ennek nagy volt a visszhangja. Nagy mennyiségű papír került így újrahasznosításra. Dicséret illeti az osztályokat! Elkészült a rangsor is, miszerint a 8/3 osztály 342 kg, az 5/2 281,70 kg, az 5/3 osztály 276,60 kg, a 7/3 258 kg, a 7/2 250,30 kg, a 4/3-213,20 kg, a 2/4-187 kg, a 6/5 176,50 kg, az 54 164,30 kg papírt gyűjtött össze.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID 16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányja

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

68 éves a Jó

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Viktor Rajnai Anita** ■ Állandó külmunkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tipnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com